

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

3die Aarg.

30te April 1872.

8de Hefte.

Løvsprættid.

(Sorgen Moe.)

Naar vaarmild Luft gjennem Dalen gaar,
Og Vandene blinkende ligge,
Og Græsset i Solbakkens Sædning staar
Med de første spirende Pige, —
Naar Birken vugger sin gulgrønne Knop,
Som bristfærdig vil lukke sig op:
Da jubler vel Ungdomsmødet,
Og raskere jager Blodet.

Men ser du en Syg, som du ret har kjær
Genstrakt paa sit Smertesleie,
Du gyser ved Synet af hinc Træer,
Der grønnende vifte og veie.
Du kjender den farlige Løvsprættid,
Og bæver, fordi den er smilende blid:
Du ved, at naar Knopperne briste,
Du kan dit Dyreste miste.

— Den simple Mand eier Haab og Tro,
Og han har en anden Mening;
Thi den bevarer en lindrende No,
Som staar med sin Gud i Forening.
Han mener og siger: som Træets Knop
Vil Smertesbaandene snart springe op,
Og den Syge paa Lysets Stier
Gaa did, hvor al Smerte tier.

Han mener og siger: at Gud er god,
Som sender sit Dødsbud i Vaaren,
Mens Trøsten blomstrer omkring din Fod,
Mildt dugget af Mindetaaren.
Hans Tanke stiger med hymnig Taal
Paa Duften fra Grabhøiens Blomsterfaal.
Didop, hvorfra Lindring lønner
Alle brændende Bønner.

Præstegaarden i Garzen.

(Efter det Tydske.)

(Fortsættelse.)

Samtidig hermed talede Moder og Datter med hinanden. — "D, min Lilli!" udbød Moderen i Samtalens Løb, "vor Saliggjørelse er en alvorlig Sag, og du kan ikke tro, hvilken Indflydelse Mand og Hustru have paa hinanden; den høieste, reneste jordiske Lykke er for dyrt kjøbt med den evige Saligheds Forlis. Om du ogsaa blev lykkelig ved hans Side, men din Sjæl gif fortabt, o Lilli, hvad hjælper det et Menneſte, om han vinder den ganſte Verden, men tager Skade paa ſin Sjæl?"

"Men Moder, han er ſaa hjer- tensgod; han elsker ogsaa Gud; han gaar nu altid i Kirke, og han har jagt til Margareth, at han ogsaa vil lade holde Miſſionsforedrag paa ſine Godſer".

"Alt dette er dog endnu ingen ſand Omvendelſe. Sig mig kun en Ting: kunde du bede med ham? Seg mener ikke ſammen med An-

dre, ikke i Kirken, hvor den Enkelte af Bane eller for ikke at vække Opſigt bøier ſine Knæ, nei, jeg mener, om du kunde anmode ham om at bede med dig alene om en ſærſkilt Ting, om Dørvindelſe af en Synd?"

"D, Moder! det vilde være ſaa beſynderlig; han vilde forundre ſig ſaa. Jeg kunde jo bede alene og bede for ham".

Du ſkammer dig for at bede med ham, og dog mener du at vandre med ham paa den ſmale Wei, der fører til Livet? D, jeg frygter, at du bedrager dig meget, mit Barn", ſagde Moderen med en bedrøvet Mine.

Baron von Wallerberg reifte; ſaa flygtig og let hans Væſen end var, kunde dog Ingen tvivle om Oprigtigheden af hans Kjærlighed.

"Han er endnu ung, der kunde endnu blive Noget af ham", tænkte Stiegs. "Seg ſriver ſnart", ſagde Baronen ved Afſteden; Forældrene og Lilli

forstode det Blik, som ledsagede dette snart.—"Om Gud vil", svarede Pastor Stieg rolig.

For Lilli begyndte nu en tung Tid. Smerten over Afsteden og Ubisheden om Fremtiden vare rette Prøvelser for hende. Paa den Elskede tvivlede hun ikke, men hans Fader? Pastor Stiegs bestræbte sig for med Milthed at drage hende bort fra alle disse Tanker og føre hende tilbage til det virkelige Liv. Det lykkedes dem kun tildels. Hun vedblev at leve i sin Tanke- og Drømmeverden, hendes Hjerte var i Schlefien, og man kunde tydelig mærke, at hun ikke søgte sin Skat i Himmelen, men her paa Jorden.

Baaren var kommen; milde April-dage bebudede den yndige Mai. Da indtraf et Sørgebudskab fra Steinfeld, Ferdinands Fædrenehjem: Pastor Gendenberg, hans Fader var truffen af Slag. Ferdinand og Margareth reiste usfortøvet derhen; men de kom for sent.* Han havde blot levet saa Timer efter Slaganfaldet; de fandt kun hans Lig. Det var første Gang, Margareth stod ved et Dødsleie; men hun havde forestillet sig en i Herren Hensovets Ansigt anderledes; med Gysen vendte hun sig bort fra disse foreriede Træf, som heller ikke nu vare. Præg af Fred og Ro. Men var da Pastor Gendenberg hensovet i Herren? Dette Spørgsmaal trykkede Ferdinand og Margareth og rystede dem paa det Smerteligste. Han havde i sin Ungdom været en lystig Student, var derpaa bleven en Præst, om hvem Verdensmennesker for at rose ham sagde, at man i Selskaber slet ikke mærkede, at man var sammen med en Præst. Han havde

ægtet en Pige, som havde et vakkert Ansigt, men hverken besad Forstands eller sand Hjertes Dannelse. De havde vistnok hinanden kjær, men ikke med en høiere, Gud indviet Kjærlighed; derfor gif det i dette Ægtekab, som det gaar i saa mange: Hustruens saa i sin Mand lidet mere end en Forsørger, som forskaffede hende det daglige Brød og en Præstefruens Rang, hvorved hun beholdt en vis Anseelse blandt sine Omgivelser; Manden saa i sin Hustru kun sin Husholderisse, som skulde sørge for hans Velvære og Bekvemmelighed. Da de nu begge ikke stillede store Fordringer til hinanden, vandrede de temmelig tilfredse sin Livsvei sammen; heldigvis harmonerede deres Tilbøieligheder. Begge vilde gjerne leve behagelig og bekvemt. Begge fandt Behag i god Mad. Begge kjædede sig, naar de vare alene, og saa derfor gjerne Fremmede hos sig. Saaledes havde de levet med hinanden i næsten tredive Aar, hvis man ellers kan kalde en saadan Tilværelse Liv.

Og nu havde Pastor Gendenberg hurtig og usforberedt forladt dette behagelige Liv. Var nu den gode Dypfyldelse af hans Embedspligter, var hans Selvtillid og hans gode Samvittighed en blød Pude, hvorpaa han i Døden kunde hvile rolig? Eller har endnu i de sidste Timer, da han laa der maalkløs, Herrens Aand faaet virke Bod og Tro i hans Hjerte? Har den Øvende medens hans Leber vare luffede, af sit Hjertes Dyb raabt et: "Herre forbarm Dig!" og har han endnu i den tolvte Time faaet Misdebernaade? Herrens Aand er almægtig, Han kan gjøre Under; men jeg fryg-

ter for, at paa Pastor Gendenbergs Skjoldregister have alle de Sjæle, som ved hans Skyld, hans Utroskab, hans Magelighed, hans flette Gjemmel ere gaaede fortabte, skrevet sine Navne med forte Bogstaver, og at Gud, Himmelens og Jordens Dommer, har sat sit Segl derunder med disse Ord:

“Du Menaesteføn! jeg haver sat dig til en Vægter over Israels Hus, at naar du hører Ord af min Mund, du skal advare dem paa mine Begne. Naar jeg siger til den Ugudelige: Du skal visfeligens dø, og du ikke taler til at advare den Ugudelige fra hans Veie, da skal den sanime Ugudelige dø i sin Misgjerning, men jeg vil kræve hans Blod af din Haand”.

Fru Gendenberg var i Begyndelsen utroskelig over Tabet af sin Egtefælle; hun tog det næsten ilde op, naar man vilde trøste hende, og ærgrede sig meget over, at Margareth var saa rolig og ikke hengav sig til saadanne Smertesudbrud, som hun. Margareth derimod var altfor dybt greben til at kunne tale meget derom. Hun sørgede over sin Svigerfaders Sjæl, medens man snart mærkede paa hans Hustru, at hun mere begræd Forsørgeren end Egtefællen og egenlig kun beklagede sig selv. Hendes Børn vilde saa gjerne bidrage Sit til, at dette Dødsfald kunde blive til Betsignelse for Moderens Hjerte, men al deres Møie var forgjæves. Den Udsøede var pludselig i Enkens Dine omgivet af et Rosenstjær, hun tilskrev ham alle mulige Dyder og gode Egenskaber for at beklage sig end mere, og saaledes lyffedes det hende efterhaanden at indbilde sig selv og

saa mange Andre til at anse hende som den mest forladte og ullykkeligste af alle Enker. Med et tungt Hjerte forlod Margareth efter otte Dages Forløb dette Hus, som aldrig havde kunnet indgøde hende hjemlige eller fredelige Følelser; Ferdinand derimod blev hos sin Moder.

Enhver paa hans Pande vilde imidlertid ikke forsvinde; ja det forekom Margareth, at den Dag for Dag blev større; endelig blev hun overbevist om, at det ikke alene var Faderens Død, som trykkede ham, men at han maatte have endnu en anden Kummer at bære. Hun trængte ind paa ham, at han maatte fortælle hende, hvad der trykkede ham; men han undveg alle Spørgsmaal og saa bedrøvet paa hende. Endelig bad han en Dag, med saa høitidelig Stemme Margareth om en Samtale, at hun heftig forstærket fulgte ham ind i næste Værelse og udraabte: Ferdinand; hvad er det hendt? Du ser jo ligbleg ud!”

“Margareth, hvad vilde du sige”, svarede han alvorlig, “om Gud vil føre os paa ganske andre Veie, end vi hidtil have haabet, naar vi maa opgave vore kjæreste Døfter og føre et ganske andet Liv?”

“Aldrig!” udbrød Margareth heftig, “det kan ikke være Guds Villie!” “Og dog frygter jeg, at det er Tilfældet; jeg har kjæmpet haardt i disse Dage, men jeg er nu forvisset om, at Guds Tanker med os ere anderledes. Sør rolig paa mig”, bad han, idet han traf den blegnende Margareth ned paa Sofaen, “jeg vil fortælle dig Alt. Neppes var min Faders død, forend min Moder trængte ind paa mig, at jeg maatte blive her og ikke forlade hende.

Saa snart jeg fik en Ansættelse, vilde hun komme til mig for at tilbringe sin Alderdoms Dage hos mig. Jeg skammer mig for at tilstaa, at dette Forslag forstærkede mig, og at jeg afslog det, idet jeg sagde, at jeg i ethvert Fald maatte drage til Indien, men ogsaa, at jeg i ethvert Fald vilde sørge for hende. Hvorledes, var mig imidlertid ikke klart, da vi ikke besidde Formue, og en Missionær vist ikke kan bortgive Noget af sin Gage; min Moders Enkensionspen er nemlig kun sygti Daler. Nogle Dage derefter kom vor Landsbys Godseier og Kirkepatron til min Moder og foreslog hende, at jeg skulde søge min Faders Embede; han vilde da give mig sin Stemme, og for Menighedens Valg kunde han indestaa. Margareth, vredes ikke paa min Moder; hun ved kun lidt om Herren, og selv for en af Hans Aand besjelet Kvinde vilde dette Forslag været forførelse. Nu har jeg i al denne Tid staaet som imellem to Ild; paa den ene Side min Moder med hendes stadige Brevidelser, Klager og Taarer, paa den anden Folkene i Landsbyen, som indstændig bede mig blive hos dem og være deres Præst. Dette Sidste vil vistnok sige Lidet; thi de kunne let faa en bedre end mig; men—min Moder. Jeg tror ikke, vi kunne opfylde nogenjombest Pligt ved at forsømme eller foragte en anden; og med hvilket Sind kunde jeg arbejde derude, naar jeg vidste min gamle Moder her hjemme nødlidende og forbandende sit eneste Barn? Nei, omendstjont det er, som om mit Hjerte skulde rives ud, omendstjont jeg ved, hverledes du vil blive tilmode, saa staaer det nu klart

for mig: jeg kan, jeg tør ikke drage til Indien; thi Gud vil det ikke.

Ferdinand taug og betragtede Margareth, som endnu blev og stille lænede sig til Sofaen. "Margareth, tal til mig", bad han inderlig, "jeg ved, at det vil falde dig tungere end mig; men se op til Gud, vi kunne ikke her tage fejl af hans Gaand, sig mig, at du ikke betragter mig som En, der bryder sit Ord, og at jeg ikke kan handle anderledes!"

"Ferdinand, tilgiv mig, tilgiv mig", sagde Margareth, at jeg kunde sige Noget, som maatte saare dig og gjøre dig Opfyldelsen af din Pligt end vanskeligere!"

"Kjære Margareth, du tager en stor Sten bort fra mit Hjerte; du ved ikke, hvor jeg har frygtet".

"Hvorledes kunde du tvivle, Ferdinand? Nei, du har gjort Ret, og hvor du bliver, er ogsaa min Plads. Det er saaledes Guds Villie og ve os, om vi vilde modsætte os den!"

"Du vil faa Meget at gjenne-gaa", sagde Ferdinand efter en Pause; "jeg ved, at det ikke vil være nogen behagelig Tilgift at have min Moder hos sig".

"O, tal ikke derom, det forekommer mig nu, som om det slet ikke kan komme i Betragtning mod det Andet; og nu Ferdinand, maa du forlade mig en Stund. Kom snart igjen, men først maa jeg være lidt alene med min Gud".

Da hun nu blev alene, faldt hun ned paa sine Knæ, ikke af Sorg over tilintetgjorte Duffer eller fejlslagne Forhaabninger, men hun faldt ned for Herren sin Gud, som i dette Dieblif stod næsten truende for hendes Sjæl. Hun knurrede ikke imod

ham, hun gif ikke irette med Ham, — nei! hun slog Dinene ned for Ham; thi hun troede at høre det stræffelige Ord af hans Mund: "Veiet, veiet og funden for Iet". Hendes hele Liv fremtraadte for hendes Sjæl: hvorledes hun, saa langt tilbage hun kunde erindre, havde haft at stride mod sin Egenfjærlighed, sin "Selvbevidsthed", hvorledes der imod hendes Villie i alle hendes Handlinger havde været en vis Beregning, hvorledes hendes "Teg" altid havde været hendes første Tanke og traadt i Forgrunden. Saaledes havde det været i Indien, saaledes havde det været i Burgdorf i hendes Vegetamenterers Kredts, saaledes havde hun følt i Berlin ligeoverfor den fornemme Verden, og selv imod Pastor Stiegs var ikke denne Følelse ganske forsvunden. Vel havde hun med sin skarpe Forstand dybt erkjendt denne Synd, vel havde hun alsorlig nuder Bøn og Lærer kjæmpet derimod, og om hun end ikke havde overvundet Fienden, kunde den dog ikke uforstyrret herse, Gud hjalp hende; thi Han saa, at hun mente det oprigtig. Da fattede hun det Forsæt at hengive sig til Herrens Tjeneste i Missionsgjerningen. Det kostede hende meget at fatte denne Beslutning; thi da først sølte hun, hvor inderlig hun hang ved Burgdorf, og en Aneelse om fremtidige endnu større Offere gjennemfor hende, naar hun tænkte paa Ferdinand, endstjønt det dengang endnu ikke var hende klart, at hun elskede ham mere end alle Andre. Men just det, at hun maatte bringe Offere, gjorde hendes Forsæt end fastere,—og gav hendes Egenfjærlighed ny Næring. "Det kunde

ikke Enhver gjøre", tilhviistede Synden i hendes Hjerte hende, "du er en ægte Herrens Discipelinde, du forlader Alt og følger Ham efter". Ofte overvunden vendte denne Tanke altid tilbage. "O Gud, kan jeg da aldrig komme til Guds Børns salige Enfoldighed, som Intet ser uden Dig alene?" sukede hun ofte med sorgfuldt Hjerte. Da nu Ferdinand virkelig anholdt om hendes Haand, da hun med sit Nei frasagde sig sin jordiske Livslykke, da hun i hin Nat kjæmpede med Gud, ganske vilde overgive sig til Ham og ogsaa af Ham erholdt Kraft til at vinde Seier—da var ogsaa strag den gamle Fiende igjen tilstede og hvistede: "Hvilken herlig Seier har du vundet! Hos dig hedder det virkelig at forlære Alt og følge Kristus efter! Du har overvundet i Alt, nu ligger den hele Verden liden for dine Fødder, den kan Intet mere gjøre dig". Saaanne Indskydelse vare en sand Kval for Margareth; hun kunde vel hindre, at de ikke fæstede Rod hos hende; men at de atter og atter og atter kom tilbage, kunde hun ikke forhindre. O, hvor misundte hun ikke ofte Marie, som virkelig med mere barnlig Enfoldighed næsten ubevidst kom Herren nærmere. Margareth maatte kjæmpe langt haardere, hvor intet Menneſte anede det, og intet Die uden Herrens saa det. Da nu Ferdinand, uafhængig af hende, fattede den Beslutning at blive Missionær, og hun turde blive hans, da traadte Herren hende pludselig saa nær som den fjerlige Fader, at hun kun kunde love og takke. Ikke alene derfor, at Han havde givet hende Ferdinand, men meget mere, fordi hun ansaa denne

Guds Styrrelse som et Tegns fra Gam paa, at Han var hende naadig, at Han ikke havde forkastet hende trods hendes stræffelige Egenhærlighed. Der kom nu en salig Tid for hende, hvori hun barnlig kunde hengive sig til saavel sin himmelfste som jordiske Brudgoms Kjærlighed og hvile deri, og for første Gang glemte hun ogsaa sig selv. I det Ydre var hendes Væsen det samme, men i hendes Indre var det blevet anderledes; hendes eget "Jeg" var ikke mere hendes første Tanke, hun vilde ikke nu bringe eller give Gud Noget, men som et Barn af Hans Fylde tage Naade over Naade.

Nu kom som et Tordenflag fra en klar Himmel: Du skal ikke drage til Indien. Altsaa havde Alt været Stuffed, da hun troede, at Gud med Velbehag havde antaget hendes Offer og trods hendes Synd i Naade saa ned til hende? Hun var forkastet, Han kunde ikke bruge hende, al hendes Kamp, Strid og Opoffrelse havde været forgjæves. Hendes Følelser havde stuet hende, naar hun troede at have en i Kristo forsonet Gud, med Brede betragtede Han hende, Han vilde have en ren Tjenerinde i sin Tjeneste — aldrig havde Syndebyrden trykket hende saaledes som idag. Det faldt hende ikke et Dieblit ind at betragte Ferdinands Moder som den Hindring, der stillede sig iveien for hendes Danser; hun vidste, at uden Guds Villie havde hun ikke turdet sige et Ord derimod. Det faldt hende ikke et Dieblit ind at gaa irette med Gud; knurrer Træet imod en Klippeblok, som falder ned paa det? Hun var som sønderknust. Forkastet! Forkastet! det var den eneste Tanke, som

vandt Herredømme i hendes Sjæl.

Men den skulde ikke beholde dette Herredømme. Margareth var for meget et Guds Barn til at hendes Synd længe kunde stille hende fra Gam. Fra hun var liden af havde hun i alle jordiske Forholde ikke kunnet udholde, at Noget var vred paa hende: hun bad da saalænge med Taarer, indtil den Fortørnedes strenge Afshyn igjen havde et Smil for hende, indtil hun havde følt Tilgivelsens Kys paa sin Pande. Saaledes gif hun ogsaa idag i denne mørke Time, da hun ikke saa Guds Fæderaaahyn, men kun den retfærdige Dommer, lige til Gam og trængte ind paa Gam med det Ord: "Du har sagt: den, som kommer til mig, vil jeg ingenlunde støde ud." Saa nedtrykt hun end var, kjæmpede hun dog med Mod og Kraft, men uden Forsængelighed eller Forvovenhed; hun kjæmpede med den Herre Zebaoth med Idmyghed, med Tro, med en inderlig Længsel efter Forløsning, efter Betsignelse, efter Seir. Og i Kampen blev hun underlig tilmode: hun sølte sig svag og dog stærk, alene og dog ikke forladt, snart var Mørket ikke længere Nat for hende, hendes Gud var ikke mere langt borte. Han blev hende altid større, altid mægtigere og mere underlig, men ogsaa kærligere, mere forbarmelsesrig; af Angstraabet: "Bortstød mig ikke fra Dit Ansigt!" blev tilsidst et feirsfrimodigt: "Herre, jeg slipper Dig ikke, før Du betsigner mig!"

Han, som hedder Ja og Amen, bønlygte ogsaa denne Bøn. Om Margareth kunde man vel efter denne Time sige, forsaavidt det kan siges om et syndigt Mennefte: "det Gamle

er forbigangent, se, Alt er blevet ngt." Hendes foregaaende Liv laa bag hende; Alt, hvad hun havde tænkt, lært og ønsket, var gjort til Intet, hendes hellige Dnsfer og Planer vare strandede, — men Gud havde alligevel rigelig velsignet hende: Han havde ydmyget hende. Hidtil havde Margareth altid kjæmperet og sejret. Nu havde Herren kastet hende ned i hendes Stolthed som et tugtet Barn; men som et Guds Barn stod hun igjen op. Gud havde frataget denne Perle dens straalende Glands; men Han havde lutret den, gjort den skjønnere og reddet hendes Sjæl fra Fordærvelse.

Efter en Dags rolig Overveielse aflagde hun for Ferdinand en aaben Tilstaelse om sit Hjertes Tilstand og sagde ham tillige, at det ikke var den Ting, at hun maatte blive her, men meget mere Guds Førelse, som havde ryfket hende saa dybt. "Hvis du endnu vil have mig til din Hustru", sluttede hun, "da er jeg rede til at følge dig, hvor du fører mig hen; men jeg frygter for, at jeg vil blive en daarlig Præstekone; før troede jeg mig dygtig til Missions-tjenesten, men du ser, Gud vidste det bedre."

"Nu bliver du Præstekone mod din Willie", svarede Ferdinand, idet han betragtede sin Forlovede, som aldrig havde forekommet ham saa elffelig som idag i hendes sande Ydmyghed, "mod din Willie, men efter Guds Willie og forhaabentlig en ret Præstekone efter Hans Hjerte."

De bade med hinanden og erfarede begge en Ro, en Fred, som Verden ikke kjender og ikke kan give.

Ferdinands Kald til Steinfeld lod ikke længe vente paa sig. Første

Søndag i Oktober skulde han ordineres, og Mandagen forud skulde hans Bryllup finde Sted. Sommermaanederne vare forløbne i hjertelig Kjærlighed og Fred, kun en Skygge faldt over Familien Stiegs Samliv. Baron von Wallerberg havde endnu ikke ladet høre fra sig; Lilli led frygtelig under denne Tausshed, og bange Anelser opfyldte Forældrenes Hjertes.

Den fjerde Oktober steg Dagens Dronning majestætisk og høitidelig op paa den østlige Himmel; over Præstegaarden i Burgdorf syntes den at staa stille og undre sig over det festlige Udseende. En dobbelt Fests skulde idag feires: Moderens Geburtsdag og Ferdinands og Margareths Bryllup. Huset straalede idag endnu klarere end paa hin Pintseasten, da Missionsbarnet kom fra Indien. Winløvet bedækkede det endnu yppigere; istedetfor de spæde, unge Ranfer, som dengang hilfede Barnet, tittede nu store Drueklaser frem mellem det grønne Løv. Det havde været Alles Wnske at feire Festen i en stille Familiefreds: Ferdinands Moder, Tante Hrs, som igjen havde forsonet sig med sin Niece, fordi hun nu var bleven saa "fornuftig" og havde opgivet Ideen om Indien, og nogle faa, fortrolige Venner udgjorde Gæsterne. — Marie havde overtaget Omsorgen for alle huslige Anliggender; Præstekonen skulde idag som Brudens Moder og Geburtsdagsbarn være fri derfor, og hun havde arrangeret Alt saa simpelt, men smukt og passende, at man vel saa, hvorledes et hjærligt Hjerte og en omsorgsfuld Haand havde ledet det. Hun og Lilli vare de eneste Brudepiger; hun havde imorges tidlig bun-

det Myrtefrandsen af sit eget lille Træ, og hvert grønt Blad bar et trofast Dufte, hver hvid Blomst, som hun havde indflettet, en varm Bøn. Nu gif hun til Margareth, som efter Frokosten havde spadseret en Tur paa Engen med Ferdinand, men siden tilbragt Tiden stille paa sit Bærelse; hun fæstede Brudefrandsen paa den gudige Bruds høie Pande — hun sølte Tøtet uden Kjærlighed for hende i sit Hjerte, derfor strømmede ogsaa kun Kjærlighed ud derfra. Endelig rev Brudeparret sig løs fra sine Forældre og Sødsfendes Arme for at tiltræde den alvorlige Gang til Kirken. Hele Veien var bestrøet med Blomster; hvor det gif an, havde Burgdorfernes Kjærlighed anbragt Buer og Guirlander af Eggløv; Klokkerne begyndte at ringe; alvorlig og høitidelig klang Tonerne gjennem Luften, Brudeparret hørte dem ikke alene, de sølte dem i sit Hjertes Dyb og rakte hinanden stiltiende Haanden. Ja, det er en alvorlig Morgen, Bryllupsmorgenen, og en alvorlig Gang, Gangen til Guds Hus, hvor To skulle blive til Et, som da for altid forenede skulle bære Livets Byrde og Hede, i Kjærlighed dele Sorg og Glæde.

Gulde Drgeltoner modtog dem ved Indgangen; efter Afhyngelsen af et Par Psalmvers holdt Pastor Stieg foran Alteret Brudetalen, hvis Text vare de Ord af Joh. Ev.: "Sandelig, sandelig siger jeg dig, da du var yngre, bandt du op om dig selv og gif, hvorhen du vilde; men naar du bliver gammel, skal du ud-række dine Hænder, og en Anden skal binde op om dig og føre dig derhen, hvor du ikke vil!" Han fore-lagde dem deraf en Livsvei efter

Guds Villie, ofte underlig, men dog salig. Han lagde dem ikke alene paa Hjerte deres Pligter som Vgte-folk i Almindelighed, men ogsaa særskilt som Præstefolk. "Den, som daglig skal meddele Andre", sagde han til Ferdinand, "maa have en rig Kilde, hvoraf han selv øser, ellers vil han snart synke ned i jammerlig Fattigdom; og lad det være dig magtpaaliggende", henvendte han sig til Margareth, "at det altid i Huset gaar ret præfelig til; ikke med Ord og Prædiken, men med en hellig Wandel skal du understøtte din Mand i hans Kaldsgjerning." Der staa skrevet "paa det, dersom Nogle ikke tro Ordet, de kunne vindes nder Ord ved Kvindernes Omgjængelse." Dog er Kvindens Omgjængelse, naar den skal være efter Herrens Sind, ingen ringe og let Sag. En Kvinde har nærmest jordiske Omsorger i Huset, og just derfor er det saa vanskeligt for hende at vandre saaledes gennem det Timelige, at hun ikke taber det Evige. En Kvinde, som trænger sig ind i Mandens Kald, har tabt Kvindelighedens Krone; hendes skønneste Smykke er Ydmygheden, Mod til at tjene. Hun maa holde det for sin Lykke at adlyde sin fromme Mand, ligesom Menigheden holder det for sin Salighed at leve under sin evige Brudgoms Regimente. En Hustru, som vil stille sig over sin Mand og i hans Sted udøve hans Kald, gjør hvad hun kan for at fordærve en Sjæl, til hvis Medhjælp til det evige Liv hun er skabt, nemlig sin Mand's Sjæl; thi enten ved Manden, at han i Ydmyghed i Herrens Navn selv skal være Mand, og da bliver hans Hustrues Numasselse en slem Anfægtelse

for ham og Grund til megen Forsyndelse mod hende, — eller han bøier sig under sin Husfru, og da er hun Skyld i hans Synd, at han ikke mere er Herrens Billede, som hun Menighedens; saadan en Husfru skulde hedde Dalila; thi hun har gjort sin Samsøns Sjæl svag! — Men en from Præstefone er ikke blot sin Mand en Medhjælp i og for sig, men desuden en Medhjælperke i hans Embede. Hun opmuntrer ham med hjærlige Ord, naar han er forsagt; hun styrker ham, naar han er svag. Hun vil ikke alene nyde godt af ham; hun glæder sig vel over de Timer, han kan afsætte hende; men hun ved, at ogsaa andre Sjæle have en Nødt til sin Pastor, derfor erindrer hun ham venlig om hans Pligt mod dem, naar han bliver efterladt eller magelig. Hun op søger gjerne og flittig Menighedens Syge, Fattige, Bedrøvede, Enker og Faderløse, hun gyder Olie og Vin i Saarene og er de Elendiges Trøst. Hun beder daglig med sin Mand for Menigheden og hjælper ham kraftig paa denne stille, forborgne Maade; hun ledsager ogsaa sin Mand, naar han gaar til sin Kaldsgjerning, med sit Hjertes Bønner; hun beder, at hans Ord og Gjerning maa velsignes, — og naar den bliver velsignet, beder hun om Idmæghed for sin Ægtefælle; naar det ikke vil lykkes, og Herren holder sin Velsignelse tilbage, saa beder hun, at hendes Mand kun maa findes tro og have Herren til sin Del evindeligt. Se, Margareth, dette er Billedet af en Præstefone efter Guds Hjerte! Kjæmp og bed, at du maa blive forklaret i dette Billede." Og nu viste Pastoren dem begge hen til Sam, som er

Alpha og Omega, Begyndelsen og Enden og Alt i Alle. Da han derpaa havde spurgt dem, om de vilde elske og ære hinanden og være hinanden tro indtil Døden, da deres "Ja" var udtalt, velsignede han dem i Herrens Navn; de vare forenede for Tid og Evighed! O, det lille Ord "Ja" er saa kort, og hvilken lang Fremtidshandling indeslutter det ikke i sig! —

Det var ligesom udaf de Tilstedeværendes Sjæl, at til Slutning de altid skjænnede Vers bleve sungne:

Bliv hos os, kjære Herre Krist!
Vi ellers gaa i Blinde,
Se ei den Dei, hvorpaa vi hist
Skal Fredens Hjemstavn finde.
Bliv hos os Du, al Verdens Lys,
Din Synbens Malm og Dødens Gys
I Naade fra vort Hjerte.

Bliv hos os, kjære Herre Krist,
Blandt Verdens tusind Farer,
Vi saa ei No for Satans List,
Om Du os ei Beværer,
Om Du ei med din Hjrdestav,
O, gode Hjrde, til vor Grav
Os værge vil og lede.

Foran Kirkegaardsporten sluttede Børnene efter gammel Sædvane en Ring; Brudeparret maatte først udløse sig, inden det erholdt fri Gjen-nemgang. En Time senere sad Gæsterne om Bryllupsbordet i den store, venlige Dagligstue; Spøg og Alvor krydrede Maden. Genimod Aften reiste Ferdinand og Margareth i den med Blomster og Baand smykkede Vogn til sit Hjem i Steinfeld. Vil deres Liv der blive en Gang overluttet Stene, eller spire ogsaa Blomster mellem Stenene?

Gaar min Dei til Himlen kun,
Og har Jesus jeg for Diet,
Da er jeg fornøjet.

Det var Grundtonen i de unge Sjæle. (Fortsættes.)

Den jødiske Krig og Jerusalems Undergang.

(Af 5.)

(Fortsættelse.)

Jerusalems Belæiring.

Den eneste Side, hvorfra Byen kunde indtages, var Nordfiden, da de Bjerghøider, hvorpaa den laa, paa de andre Kanter styrkede sig brat og dybt ned. Titus havde ladet opbygge tre bevægelige Taarne, fra hvis Toppe Romerne lettere kunde angribe de jødiske Soldater indenfor den yderste Mur. Tøderne, som fjækt havde værget sig mod tidligere Angreb, kunde vanskeligt klare sig mod disse Taarne, hvorfra Skyndkastere og Bueskyttere sendte en Hagl af Stene og Pile mod Tøderne. Sverken kunde Taarnene erobres, heller ikke kunde de styrtes overende, da de vare for tunge, og ei heller sættes i Brand, da de overalt vare bedækkede med Jern. Paa samme Tid anvendte Romerne Stormbukke*) mod Muren. Efter femten Dages Forløb erobrede Romerne den yderste Mur. Tøderne forsvarede sig nu bag den anden, hvor Johannes med sin Drop holdt sig i Antonia og ved Templets nordlige Søjlegang, medens Simon stod læn-

gere borte ved Sippikus. Kampen fortsattes med Heflighed under afveglende Held. I et af Murens Taarne havde en listig og forvoven Tøde ved Navn Kastor med 10 Vener holdt sig, medens de Øvrige havde flygtet. Da Taarnet begyndte at rabe, rakte Kastor sine Hænder frem mod Titus med bedende Mine og ynkelig Stemme, idet han bad, at han vilde skaane ham. Titus, som troede, at han mente det ærligt, og som altid nærrede det Haab, at Tøderne engang vilde angre Oprøret, byder strax, at Stormbukkene skulde standse og Bueskytterne holde inde, samt at Kastor skulde sige, hvad han vilde. Denne lod, som han vilde indgaa Forlig, og tilraadte sine Kamerater det Samme. En Dverløber, Aeneas, tilbød sig at gaa frem og underhandle med Kastor. Da Kastor saa ham komme, løfter han en Sten op og slynger den imod ham. Stenen traf dog ikke Aeneas, men en anden Soldat ved hans Side. Da Titus saa Kastors Trædskhed, giver han Signal til fornyet og forstærket Angreb; og Kastor med sine Kamerater stikker da Taarnet i Brand og springer lige ind i Luerne.

Efter gjentagne forgjæves Forsøg erobrer Titus omsider den anden Mur og rustet sig til at bestorme den tredie. Dog holder han flere

*) tykke lange Bjeller, fortil forsynede med en Jernblok i Form af et Buksehoved. Ved en Maskine, hvorpaa et hundrede eller flere Personer arbejdede, drevs en saadan Bjelle gjentagne Gange mod et og samme Punkt i Muren, saa at der omsider frembragtes et Hul, som senere ibeligt kunde forstærkes.

Dage inde i Gaab om at bringe Søderne paa fredelige Tanter. Han lader tilfidsst Josefus, som fulgte med hans Hær og altid havde villet overtale sine Landsmænd til at lade den ubesindige Kamp fare, træde frem foran Muren og forsøge, om de ikke med det Gode kunde bevæges til Overtagelse. Josefus foreholder dem under Taarer og Bønner, hvor haabløs denne Kamp var for dem, hvor lidet det kunde nytte dem at stride med Fiender saa mandstærke og seirvante som Romerne. Men istedetfor at røre dem, modtages han kun med Haanlatter og Forbandelse; ja Enkelte udslængede endog Kastespyd mod ham.

Under alt dette rasede Røverne eller Zeloterne inden Stadens Mure endnu værre end Fienden udenfor. Allerede i længere Tid havde man manglet de nødvendige Levnetsmidler, og Hungersnøden voksede af Mangel paa Tilførsel Dag for Dag. Mange forsøgte at flygte over til Romerne, men Zeloterne bevogtede saa omhyggeligt alle Udgange, at det kun lykkedes Faa. Flere af de Undslupne havde tidligere slugt Guldsmykker, for at de ikke skulde komme Røverne tilgode. Da de senere kom til at give disse fra sig, opnaaede de derved en Fordel, idet den milde Titus ikke brød sig om at holde dem i Fangenskab, men lod dem gaa, hvor de vilde. De drog da ud i Omegnen, hvor de ved sit Guld kunde skaffe sig Levnetsmidler. De, som bleve opsnappede af Røverne, før de kunde slippe bort, ja selv Saadanne, om hvem der neredes en svag Mistanke, at de vilde flygte, bleve strax dræbte. Især blev dette

farligt for de Rige, thi flere af dem dræbtes under Paaskud af, at de havde tænkt paa Flugt, men i Virkeligheden for at Røverne kunde komme i Besiddelse af deres Henge. Tilfidsst slap Kornet i den Grad op, at Røverne gjenemsvogte de private Boliger. Hvor de fandt Noget, slog de Indvånerne, fordi de ikke havde udleveret det; hvor de Intet fandt, tilføiede de dem lignende Pinser, som om de havde gjemt Noget. Flere gabe bort sin hele Eiendom for en eneste Skjeppe Korn. Deres Næring blev stedse uslere; og den voksende Hunger bevirkede, at alle Hensyn til Familie, Kjøn, Alder traadtes under Fødder. Hustruer vristede Maden fra Mændene, Sønner fra Forældre, ja Mødre toge Brødet fra sine smaa Børns Mund. Sif En noget Mad, maatte han spise det strax, og der var saaledes ikke Tale om at koge eller bage Noget; Alt blev forkeret raat. Kom nemlig Røverne tilfældigvis over En, som havde Levnetsmidler, maatte han udlevere dem. Ingen turde spise hemmeligt; thi saa Røverne en gjenluffet Dør, fattede de strax Mistanke, at man holdt Maaltid indenfor. Strax brødes Døren op, og det kunde hændes, at Røverne styrtede ind og rev Maden ud af Svælget paa de Spisende. Gamle Mænd, som holdt Maden fast med Tænderne, bleve pryglede, og Kvinder, som søgte at skjule, hvad de havde mellem sine Hænder, bleve grebne i Haaret og revne omkuld. Sverken med de gråa Haar eller med den spæde Alder havde de Medlidenhed. De slængede smaa Børn høit op i Luften og lode dem knuses mod Jorden. Hvis de vidste, at Noget nys

havde slugt Levnetsmidler, for at de ikke skulde falde i Romernes Hænder, saa kunde de af Gævn tilføie dem de grusomste Pinsler.

Saaledes Lære Zeloterne sig ad mod de Ringere af Folket. De Fornemmere og Rigere bleve førte til Simon og Johannes, og under alffens Vaastud, at de f. Ex. vilde forraade Byen til Romerne, ombragte.

At opregne Alt, hvad der er begaaet af Ufskyeligheder under denne Beleiring, vilde, siger Josefus, være en Umulighed. I Korthed kan siges, at ingen anden By har udstaaet saa Meget, heller ikke, siger han, har en mere ryggesløs Menneffelægt existeret.

Da Mildhed Intet udrettede, besluttede Titus sig til at anvende strenge Midler. Han sender Ryttene rundt omkring i Omegnen for at opsnappe dem, som havde vovet sig ud af Staden for at hente Føde. De saaledes Opsnappede forsfæstedes rundt omkring foran Murene, at Jøderne kunde se det. Hver enkelt Dag kunde han saaledes opsnappe og forsfæste 500 Jøder og derover. Tilfældt fandtes der hverken Plads til flere Kors eller Emne til at gjøre Kors af. Saadant gjorde imidlertid kun den modsatte Virkning paa Oprørerne inden Staden. Thi de flæbte Nærpaarsøende af de Korsfæstede hen til Murene, at de kunde se, hvorledes Romerne behandlede dem, som havde taget sin Tilflugt til dem. Saaledes afftrækkedes Mange fra at flygte.

Det gif imidlertid smaat for Romerne. Jøderne forsparede sig med saa stor Haardnakfethed, at Titus

maatte holde Krigsraad og samtale med sine Feltherrer om, hvorledes de skulde bære sig ad. Nogle af de mest ivrige foresloge, at man skulde storme paa med hele Troppemassen. Jøderne, hed det, som tidligere kun havde kæmpet med en Del af Hæren, vilde ikke kunne modstaa den hele Styrke. De vilde begraves under Mæssen af Kastespyd. De Klogere mente, at man burde bære sig anderledes ad. Titus selv bestemmer sig til at bygge en Mur rundt hele Byen; thi først paa denne Maade kunde alle Udgange spærres, og Jøderne vilde da enten bringes til Fortvivlelse, eller udmattede af Hunger vilde de uden Banfelighed kunne overmandes. De romerske Soldater grebe Sagen an med stor Iver og Kappelyst, og i 3 Dage blev et Arbejde udført, som syntes at kunne have udfjrdret Maaneder. Staden omringedes paa alle Kanter af en Mur. Den var 39 Stadier lang, det vil siige, omtrent 24,000 Fod, altsaa $\frac{2}{3}$ norsk Mil. 13 Vagtaarne vare anbragte i passende Mellemrum. Selv tilfjaa Titus og hans fornemste Generaler stiftetvis Vagterne, at de holdt sig vaagne og vassede paa, at Ingen undslap af Staden.

Nu var da af Leilighed til at slippe ud spærret for Jøderne og Hungeren steg til en endnu større Høide. Paa Gæstagen, (hvor man jo saa hyppigt tilbragte Dagen, Matth. 24, 17.), laa Kvinder og Børn, som vare døde af Hunger. Gaderne vare fulde af døde Oldinge. Unge Mænd og Gutter snege sig som Spøgelsjer omkring paa Torvene, og snart styrkede en, snart en anden overende, overvældet af

Hunger. Man ophørte med at begrave de Døde, og det kunde hende, at de, som begrove Andre, selv strykte de døde om. Sa Enkelte ilede endog, naar de mærkede Dødens Nærhed, selv hen til Gravstederne. Forresten saaes ikke, at Nogen sørgede over en Anden eller beklagede sig. Al Følelse af hvilkensomhelst Art maatte vige for Hungeren. Den dybeste Læshed og Dødsstilhed rugede over Staden. Over al Beskrivelse rasede Zeloterne. De grove Ligene op af Gravstederne, plyndrede dem, og med de røvede Klæder strykte de under Gaanlatter ud af Husene. De gjennemborede endog, saa Enkelte, som laa henstrakte paa Jorden i de sidste Vandedræt, for at prøve sine Sværds Skarphed. Tidligere havde Røverne bestemt, at Ligene skulde begraves paa offentlig Beføstning, da de ikke kunde taale Lugten af de forraadnede Legemer; men senere, da der ikke var Folk nok til at forrette Begravelserne, bleve Ligene blot kastede ned i store Afgrunde udenfor Byens Mure. Titus fik hændelsesvis se disse Lig, som laa der i store Dyrger; han sunkede dybt, hævdede sine Hænder mod Himmelen og kaldte Gud til Vidne paa, at han ikke var Skyld i al denne Elendighed.

Zeloterne rasede fremdeles værre end vilde Dyr indenfor Murene. Simon dræbte endog sin tidligere Beskytter, Matthias, en af Ipperstepræsterne, tilligemed hans tre Sønner under Paastud af Forræderi. Rov og Plyndring forisattes, indtil intet Mere er at saa, og Sohannes bestemmer sig da til at udplyndre selve Templet. Mangfoldige Gaver,

som vare henlagte i Templet, samt Kar, indviede til helligt Brug, bemægtigede han sig, saasom Bægere, Fade, Borde. End ikke de Krutter, som Keiseren og hans Hustru havde forceret Templet, skaanede han. De romerste Fyrster havde nemlig stedse vist Jerusalems Tempel stor Ære, medens nu en Tøde endog tilbendte sig Fremmedes Gaver og tillod sine Kamerater at bruge dem, sigende, at de skulde nære sig af Templet, som bevogtede det. Og saa den indviede Vin og Olie, som bevaredes af Præsterne til Brændofferne og var hensat i det Indre af Templet, tømte han og uddelte blandt Mængden. Jeg for min Del tror, siger Jofesus, at hvis Romerne havde sluttet med Beleiringen, vilde alligevel Byen være gaaet tilgrunde, enten opslugt af et Jordstjælv eller bortrevet af en Vandflom eller som Sodoma ved Løn fra Himmelen; thi meget ugunstigere var denne Slægt end de, som bleve rammede af hine Straffe.

Et Ziendvidne berettede, at der gennem en af Portene alene har været kastet ud over 115,000 Døde fra Beleiringens Begyndelse af. Gjennem samtlige Porte skulle 600,000 være udkastede.*) Der fortælles, at fra den Tid af, da Muren blev bygget omkring Byen, blev Hungerensnøden saa stor, at man gennemrodede Nendestene og Kostalde for at finde noget Spiseligt, og hvad man tidligere væmmedes ved at se

*) Staden var ellers ikke saa folketalrig. Men man skal erindre, at det netop nu var Festtid, og at der derfor vare strømmede uhyre Skarer af Mennesker fra hele Landet til Byen, og disse kunde ikke slippe ud igjen, efter at Beleiringen var begyndt.

paa, tog man tiltakke med som Spise. Zeloterne vare dog ligegyldige ved dette. Skjebnen havde bestemt dem til Undergang og blendet deres Sine.

Romerne begyndte nu at opkaste Volde, som de rykkede nærmere og nærmere mod Bhen. Angrebene rettedes nu især mod Borgen Antonia, hvor Johannes med sin Trop holdt til. Stormbuffene kom atter i Virksomhed. Romerne kunde i Begyndelsen paa Grund af den Mæsse Kastespyd, Stene og andre Vaaben, som udslignedes mod dem fra Borgen, Intet udrette. Da benyttede de et ofte anvendt Middel, nemlig at hvælve Skjoldene over sine Hoveder, hvorved dannedes et Skjermtag, som beskyttede dem mod Angrebene ovenfra. De kunde da bove sig lige hen under Muren, og det lykkedes dem dels med bare Hænder, dels med Bræfstænger efter megen Møie at faa bortskaffet fire Stenblokke. Imidlertid brød Maltten frem; men Stormbuffene fortsatte sine Stød mod Muren, saa at denne tilsidst styrte sammen. Imidlertid var denne Fordel ikke saa særdeles stor for Romerne, da Johannes havde opført en ny Mur indenfor den nysnævnte. Da Romerne fik se denne nye Hindring, tabte de for en Stund Modet. Titus, som havde gjort den Erfaring, at Soldaternes synkende Mod ofte bragtes paa Gode ved en Tale, samlede da de Tapreste foran sig og holdt en saadan, hvori han foreholdt dem, hvor skammeligt det vilde være at give tabt for Tøderne. Man kunde jo tydeligt se, at Gud var Tødernes Fjende, men Romernes Hjælper. Han forespejlede dem, hvorledes de tapre

Mænds Sjæle, om end Legemerne gjenemboredes, sovang sig op i Himmellens rene Luft og toge Sæde blandt Stjernerne samt tillige vandt et hæderligt Eftermæle; medens derimod de, som døde paa Sotteseng, gik til de mørke underjordiske Egne, hvor de dækkedes af evig Glemsel. Han lovede dem, som først besteg Muren, store Gaver og Forfremmelse; og de, som faldt, skulde faa de største Hædersbevisninger. Endnu nølede Hæren, indtil omsider en Syrer ved Navn Sabinus tilbød sig. Han var liden og spæd af Væxt; men han var besjælet af en Helts Tapperhed. "Jeg opofrer mig for dig, Keiser", sagde han, "og bestiger først Muren. Jeg ønsker, at din Lykke maa efterfølge min Beredvillighed". Dermed tog han Skjoldet i sin venstre Haand og løstede det over sit Hoved, og sit Sværd i den høire, og gik henimod Muren, efterfulgt af elleve Andre, som vilde ligne ham i Tapperhed. Strag begynder en forfærdelig Regn af Spyd, Pile og store Stene fra Muren. Men Sabinus, skjont næsten begravet under denne Mæsse, standsede dog ikke sit Angreb, førend han havde naaet det Øverste af Muren og jaget Fienderne paa Flugt; thi Tøderne, som troede, at Mange fulgte ham i Hælene, vovede ikke længere at holde Stand. Men, siger Josefus, man beskylder med Rette Lykkens Gudinde for Misundelse. Hun taaler ikke, at Noget overstraalet Høben i store Bedrifter. Derfor skede det ogsaa strag efter, at den samme Mand blev rammet af en stor Sten og styrte overende. Tøderne vendte nu tilbage, og da de saa, at han laa der alene, styrte-

de de alle hen imod ham. Længe laa han paa sine Kne med Skjoldet foran sig og forsvarede sig, idet han saarede Mange, indtil han omsider maatte bukke under. Tre af hans Følgesvende bleve ogsaa dræbte; de øvrige Otte bleve alle saarede bragte tilbage til den romerske Leir.

Omsider lyffedes det at indtage Borgen ved Lisk. To Dage efter Sabinus's Angreb forenede sig tyve af Vagterne paa Voldene, tillige en Fanebærer, to Hytter og en Trompetblæser. Midt om Natten gaa de over Ruinerne henimod Borgen. Skildvagterne dræbe de og bestige derpaa Muren, idet de byde Trompetblæseren at give Signal. De øvrige Vagter paa Muren give sig strag paa Flugt; thi de troede, at en stor Hær var kommen op paa Muren. Keiseren forstod strag Sammenhængen og lader skyndsomt en Trop Soldater rykke frem. Sæderne flygte nu til Templet, men undervejs styrte flere af dem ned i nogle af de underjordiske Miner, som Johannes havde ladet grave. Ved selve Tempelindgangen opstaa nu en haard Kamp. Romerne ville trænge ind, men Sæderne ville drive dem tilbaae til Borgen. Da de stode hinanden saa nær, kunde de ikke bruge Spyd og Bue, men maatte gaa paa hinanden med Sværd, og da det var mørkt, og de desuden vare komne ganske om hinanden, opstod der en forfærdelig Forvirring og et græseligt Blodbad. Ikke kunde de flygte nogetsteds hen, da Bladsen var saa indsluttet. Der blev dog ingen Afgjørelse paa denne Kamp, uden at Romerne fremdeles holdt Borgen besat, men overlod Templet til Sæderne. En vis Ju-

lianus fra Bithynien viste her megen Tapperhed. Da han saa, at Romerne begyndte at vige, sprang han frem, slog ganske alene Sæderne paa Flugt og forfulgte dem lige til det indre Hjørne af Templet. Selv Keiseren forbausedes over denne Mand's Tapperhed. Men en ond Skjæbne forfulgte ogsaa ham. Han brugte nemlig, som de andre romerske Soldater, Sko med spidse Søm under Saalen og snubler pludselig i disse paa den stenlagte Gade. Da han faldt, vendte de Flygtende om igjen og kastede sig over ham, medens Romerne, som fra Borgen af vare Vidner til det Hæle, opløstede et Forfærdelsens Strig. Han forsvarede sig længe med sit Skjold men naar han vilde rejse sig, kastedes han strag omkuld; dog saarede han selv i liggende Stilling Mange med sit Sværd. Da han var vel bedækket med Hjelm og Paniser, var det ikke let at saare ham paa noget farligt Sted, og i Natten kunde de ikke ramme ham, da han traaf Skuldrene tæet op til Hovedet. Endelig bukkede han under, efter at man havde hugget Arme og Ben af ham og Ingen imidlertid havde dristet sig til at hjælpe ham.

Titus lod nu sine Soldater at jævne Antonias Grundvolde med Jorden, for at hans Hær skulde have en bekvem Udgang. Uter gjorde han et Forsøg paa ved Josefus's Mellemkomst at overtale Sæderne til at lade videre Modstand fare. Men ogsaa denne Gang forglæves. Forbitrelsen blev kun endnu større hos Oprørerne. Kun de Fornemme af Sæderne bleve bevægede ved Josefus's Tale, og Nogle

af dem saa sin Veilighed til at flygte over til Romerne, hvor de bleve venligt optagne af Keiseren, som tillod dem at tage Bolig i en liden By Gophna (nordfor Jerusalem). Da Oprørerne ikke opdagede Overløberne i den romerske Leir, udsprede de det Rygte, at de vare dræbte af Romerne og afskrækkede derved Mange fra at flygte. Men senere, da Titus kaldte dem tilbage fra Gophna og lod dem tilligemed Josefus vise sig foran Muren, flygtede mange Jøder over til Romerne.

De, som saaledes flygtede, samlede sig ved Romernes Side foran Murene og bønfaaldt under Laarer og Sammerraab Oprørerne, at de skulde overgive Byen til Romerne. Men disse svarede kun med Forbandelser og opstillede alifens Krigsmastiner udenfor Templet, saa det lignede en Fæstning. Med blottede Baaben og Hænder ryggede af Blod trængte de ind i Tempels Inderste, og gif saa vidt i sin Skamløshed, at den samme Harme, som en Jøde vilde have følt ved at se en Romer tilføie Templet Fornærmelser, blev følt af Romerne mod Jøderne, da disse skjændede sin egen Helligdom; thi endog den romerske Soldat nærrede Uresfrugt for Jødernes Tempel. Titus, som sølte en lignende Græmmelse, lod Josefus paa sine Begne raabe over til dem: "Havde I ikke selv, I Skamløse, opført denne Skranke omkring Templet? Havde I ikke selv stillet disse Sviler i bestemte Afstande omkring Templet med græsse og romerske Indskrifter, at Ingen maa træde indenfor? Havde I ikke overantvordet Saadanne, som kom indenfor Skranken, selv om han var en Romer, til Døden? Og se nu!

I trampe jo endog paa Dig midt inde i Helligdommen. I befjule jo Templet med Fremmedes og Landsmænds Blod. Jeg kalder Guderne, min Hær, de Jøder, som staa ved min Side, og Eder selv til Vidner paa, at det ikke er mig, som har drevet Eder til disse Misgjerninger. Om I rømme Pladsen og overlade os den, skal dog ikke en romersk Jød betrede Helligdommen eller tilføie den nogen Gaan. Templet vil jeg beskytte, endog om I ikke vilde det."

Oprørerne, som troede, at det kun var af Fryghedsomhed, at Titus taledes saaledes, bleve nu end overmodigere, og Titus gjenoptog da Kampen. I Begyndelsen vilde han selv personligt deltage i Fægtningen, men lod sig dog overtale til at holde sig mere tilbage. En blodig og bitter Kamp begyndte, men som heller ikke dengang førte til noget Resultat.

Imidlertid blev Jødernes Stilling Dag for Dag færligere, og Romerne gjorde stedse større Fremgang henimod Templet. Tilslidst maatte Jøderne opbrænde somme Dele af Templet for at de ikke skulde falde i Romernes Hænder, blandt andre en Del af Svilegangen, som i Nord og Vest stødte til Antonia. To Dage efter maatte de ogsaa antænde en nærliggende Svilegang. Paa den Tid var det, at en Jøde ved Navn Jonathas, af ringe Slægt og et uanseligt Ydre gif frem imod Romerne og udfordrede den stærkeste blandt dem til en Døekamp. Det varede imidlertid længe, før nogen af Romerne vilde indlade sig paa en saadan, indtil en vis Nutter ved Navn Pudens, som ikke længere kun-

de taale Tødens haanende Udfor-
dringer, sprang frem imod ham og
begyndte en Kamp, hvori han var
uheldig, endstjønt han ellers var Tø-
den overlegen i Baabenbrug. Da
Komeren var dræbt, satte Sonathas
sin Fod paa hans Hoved, svang sit
blodige Sværd, forhaanede den Dræb-
te og udfældte Komerne, indtil en
vis Hovedsmand, Priscus, dræbte
ham med et Pileskud.

De i Templet forjammede Dyr-
rere indtænkte en listig Raade, hvor-
ved det lykkedes dem at faa mange
Romere dræbte. Et Stykke af den
bestlige Svilegang opfyldte de paa
bekvemme Steder med tørt Træ blan-
det med Svovl og Bøg. Derpaa
trak de sig tilbage, ladende som om
de nu vare blevne trætte af at for-
svare dette Sted. Strag styrkede
mange Romere, som ingen Fare ane-
de, sig efter de Bortløbende og gave
sig Iiærd med at bestige Svilegangen
ved at anbringe Stiger paa Siderne.
Da Svilegangen var bleven opfyldt
med romerske Soldater, flammede
Ilden op, som Tøderne nys forud
hadde antændt, og det med en saa-
dan Hefsigheid og Udbredelse, at et
Forsærdelsens Strig opløstes af de
Romere, som i Færd fandt dem derpaa,
medens de, som vare komne indenfor
Svilegangen, betoges af den største
Forsvulvelse og Forvirring. Nogle
styrkede sig henimod Byen, Andre
styrkede sig imod Fienderne, Andre
sprang i Haab om Redning tilbage
til den romerske Veir, men mistede
i Spranget Arme og Ben. De
Fleste kunde ingen Vej komme og
satte Livet til i Luerne. Keiseren
kunde ikke Andet end røres af Med-
lidenhed med disse Ulykkelige, end-

stjønt han maatte vredes over, at
de paa egen Haand uden hans Be-
faling havde besteg Svilegangen.
Det var ikke liden Trøst for flere af
de Ulykkelige at se deres Keisers
Sorg og ivrige, stjønt frugtesløse
Bestræbelser for at ile til Hjælp.
Endelig vare der ogsaa Nogle, som
slap vel ud af den brændende Svile-
gang, men strag efter bleve de om-
ringede af Tøderne, som efter megen
Modstand dræbte dem Allesammen.
Efter denne Ulykke vare Romerne
forsigtigere og gif ikke saa let i de
Fælder, som Tøderne opstillede for
dem. Nu var hele den bestlige Svile-
gang opbrændt. Dagen derpaa op-
brændte Romerne den nordlige Svile-
gang lige til derhen, hvor den østlige
begyndte, hvilken var forbunden med
den nordlige ved et Hjørne, hvis
Bøg i forsærdelig Dybde gif ned til
Bunden af Kedrons Dal.

En stor Mængde Mennesker om-
kom af Hunger rundt omkring i
Byen. Hvad disse maatte udstaa,
kan ingen Pen beskrive. I hvert
enesste Hus, hvor der fandtes saa
at sige kun en Skygge af Mad, før-
tes en Strid paa Liv og Død. De
bedste Venner stredis indbyrdes med
stor Bitterhed, idet de vlyndrede
hverandre for de hukeligste Føde-
midler. End ikke de Døende gif
fri; thi Røverne ransagede ogsaa
dem, som laa i den sidste Kallen, i
Mistanke om, at Nogen for bedre
at kunne skjule Madstykker anstillede
sig døende. Disse Røvere fore om-
kring som rasende Hunde brøslende
af Sult, stødte Dørene ind paa Hu-
sene og kom ofte flere Gange til det
samme Hus, hvor de nys havde
været inde, for nok engang at under-
søge det. Røden tvang Folk til at

fortære Ting, som endog de skidenfærdigste Dyr vilde have braget. Selskindsbæltter, Skofaaler og Skjoldremmer grebe de og gnavede i dem. Ukle Bunder af gammelt Hø bleve kjøbt i dyre Domme for at tjene til Menneskesføde. Midt under denne Rød tildrog der sig en Begivenhed, som, siger Josefus, ikke har været spurgt hverken blandt Grækere eller Barbarer, en Begivenhed, som er forfærdelig at fortælle, og som, naar den fortælles, neppe vil blive troet. Gjerne, siger han, vilde jeg have fortiet samme, at man ikke skal tro, at jeg fortæller Fabler og Eventyr. Men jeg kan fremvise utallige Vidner af Mennesker, som endnu leve. Jeg vilde ikke gjøre Ret i at forbigaa et Træk, som i den Grad kan opløse, hvor stor Sammenheng der er overgaaet mit Fædreland.

En Kvinde ved Navn Maria, af fornem Slegt fra Landet hinsides Jordan, var med den øvrige Hob flygtet til Jerusalem, da Krigen udbrød, og holdtes nu indesluttet der. Tyrannerne havde allerede frarebet hende Alt, hvad hun havde taget med sig til sit Livsophold i Byen. Hun sølte en dyb Smerte og Harm over denne Behandling, og ved sine hyppige Forhandlinger med Røverne opbragte hun dem mod sig. Da imidlertid ingen af dem, drevet af Bredde eller Medlidenhed, stillede hende ved Livet, og Hungeren rasede i hendes Indvolde, og Forbitrelsen endnu varre end Hungeren optædte hende, greb hun tilfældt sin lille Søn, som døde hendes Bryst, og raabte: "Elskverdige Barn! Hvilken Skjæbne venter dig nu, da Krig, Hunger og Oprør rase? Hos Romerne venter os Slaveri, hvis vi kunde leve saa længe.

Men Hungeren kommer tidligere end Fangerskabet, og grummere end begge andre Oprørerne. Velan, saa skal du være min Mad og saaledes blive til en Forbandelse over Oprørerne." Derpaa kvæler hun Barnet, koger Halvparten af det, som hun fortærer efter at have lagt det Øvrige tilside. Spaadommen i 5 Moseb. 28, 53. 57 gif saaledes bogstaveligt i Opfyldelse. Strax kom Røverne, og da de lugtede noget Spiseligt, truede de hende med Døden, dersom hun ikke udleverede, hvad hun havde. Hun fremviste da sin Søns Levninger: Da overkom dem Gysen og Forsærdelse, og de stode som forstenede ved dette Syn. "Min egen Søn er dette", sagde hun, "og min er Døden. Uder deraf; thi ogsaa jeg har ædt. Værer ikke blodere end en Kvinde eller mere medlidende end en Moder. Gys I frugtsomt tilbage, saa vider, at jeg har fortæret den ene Halvpart. Lad mig saa beholde den anden." Med Bøven fore de tilbage. Begivenheden rygtedes i Byen, og en Forsærdelse greb Enhver, som om han selv skulde have gjort det. Nu overgav Mange sig med Glid til Døden, og de prisede dem lykkelige, som havde forladt Livet, førend deilige Forsærdeligheder indtraf. Ogsaa Romerne fik høre om denne Begivenhed. Nogle vilde ikke tro det, Andre rortedes af Medlidenhed med de Beleirede, atter Andre sølte en heftig Forbitrelse mod dem. Keiseren kaldte Gud til Vidne paa sin Ustyrdighed. "Jeg har", sagde han, "tilbudt Jøderne Fred og det Vilkaar, at de kunde leve efter sine egne Love, samt Tilgivelse for Alt, hvad de havde begaaet. Men naar de foretrakke Oprør for Enig-

hed, Krig for Fred, Hunger for
Mættelse og Overflod, og naar de
med egne Hænder sætte Ild paa sit
 eget Tempel, da have de gjort sig
 værdige til, at en saadan Begiven-
 hed skal foregaa blandt dem. En
 saadan Ugjerning kan kun udsones

ved Landets Undergang, og ikke bør
 Solen mere bestinne en Stad, hvor
 Mødre fortære sine egne Børn. Dog
 passer en saadan Spise sig end mere
 for Fædrene, som efter slige Grue-
 ligheder ikke ville nedlægge Naab-
 nene.“
(Fortsættes.)

Juleaften.

(Af E. A. Thyregod.)

Da Karen og Niels bleve giste, holdt de meget af hinanden, ellers havde de ikke taget hinanden; thi han var fattig, og hun var fattig. Det var nu ikke saadan som, hvor der er en Gaard eller en Slump Penge, der er det det Tiltrækkende, der kan det godt se, at man lyver Kjærlighed for hinanden, sjønt man knapt ved det selv. Det var som sagt ikke Tilfældet her, og det var med Nød og neppe, de fik nogle Fag Husflinct op; men da det var skeet, flyttede de nok saa glade derind og kaldte sig selv Selveiere. Forøvrigt havde de Verden for sig og fire tomme Hænder til at tage imod den med.

De vare unge og smukke og havde Hjertet fuldt af Kjærlighed. Det er tre velsignede Ting; men der er endda en Hage ved: Ungdom og Skjønhed vare saa kort, og meget, meget ofte kan man sige det Samme om Kjærligheden. Nu, det er ogsaa Ting, paa hvis Evighed man tror, saalænge man har dem, og det er godt; Belærelsen om det Modsatte kan komme tidlig nok.

Barret havde foresat sig, at Fat-

tigdommen skulde jages paa Døren, og det var Synd at sige Andet, end at de i den Henseende toge fat fra den rette Side; thi de vilde fordrive den ved Nøjsomhed og Flid. Men det tager Tid at arbejde sig rig ved at gaa i Dagleie, og da Familien tegnede til at blive stor, var der for mindre forhaabningsfulde Tine end deres egne al Udøigt til, at de skulde vedblive at være bundfattige. Det første Barn var meget kjærkomment, det andet med, kan jeg tro; men da saa det tredje og fjerde meldte sig, begyndte de at synes, det var vel meget af det Gode. De mange Munde spiste altfor lidt Krybben tom, og naar den er tom, ved man jo nok, hvordan det gaar.

Saa, dermed skal det ikke være sagt, at Niels og Karen enten bedes eller sloges; men det var alligevel ikke fuldt saa godt imellem dem som i Begyndelsen. Hun mente nu, at Manden var slittig nok, men at han alligevel ikke var saa flink til at være om sig som Andre af sine Lige. Derfor fik han gjerne det mindst

indbringende Arbeide, og var der knap Tid paa Fortjeneste, kunde han skindom komme til at gaa ledig, hvor nødtigt han end vilde. Paa den anden Side smaasnakkede han om, at hun ikke holdt saa strengt tilraade med deres Smule Fattigdom, som hun burde, hvortil hun paastod, at naar de engang havde en Smule, skulde de ogsaa vide af det, om saa ogsaa Smalhans kom bag efter. Det taug han til; thi hun vilde helst have det sidste Ord.

Det var især en Vinter, der var haard for dem; han havde været arbejdsløs det meste af Tiden, og Føden var dyr; thi der var ablet maadeligt i Egnen. Niels maatte sidde hjemme og strikke Strømper, og naar en stærk Karl skal sidde og hysle med det om Vinterdagene, fordi der er for lidt Tærstearbeide, saa er det rigtignok strenge Tider for Smaaafolk.

Dengang Juleaften var nær, havde de ikke Brød i Huset og ligesaa lidt af andre Fødevarer. Alligenel vare de ikke saa forknøttede, som man skulde tro; thi de havde Noget at strikke for Madamen i Møllen, og det var juft blevet færdigt, saa de kunde vente sig Lidt til at holde Jul for. Saa sagde Karen om Østermiddagen, at hun vilde bringe Strikketøiet over strag.

"Lad mig heller gaa!" sagde Niels, idet han saa nd efter Veiret.

Karen saa ogsaa nd efter Veiret; det var godt nok; ikke en Vind rørte sig, og der laa et jævnt Lag Sne over Jorden; bidende koldt var det; men det gjør jo ikke Noget for et raftt Menneske. "Nei, jeg vil selv gaa", sagde hun; "for om vi ogsaa saa Pengene for Strikketøiet, er det

dog saa tomt og fattigt, at vi skulle gaa sultne tilfjens en høihellig Juleaften; jeg vil saa Møllerkonen til at overlade mig et Sigtebrød og en Smule af hendes øvrige Julemad for Noget af Arbeidslønnen."

"Lad mig gaa", Karen!" sagde han. "Jeg skal nok forrette det hos Møllerkonen."

"Ja vist skal du!" svarede hun lidt haanligt. "Nei, jeg kjender nok dig til at forrette saadanne Øherinder. Du staar og stammer og hakker i det, som det var en stor Skam, hvad det slet ikke er, at forlange lidt Fødevarer, naar man vil lade sig afstrække deres fulde Værdi i Penge."

"Men", sagde han og saa saa bønligt til hende, "naar jeg nu lover, at jeg skal forrette det saa godt, som du selv kan det! — Man ved ikke, hvordan Veiret vil blive, og desuden — jeg kunde bedre undværes fra Børnene saalænge."

"Ja, det er nu meget sandt, for den Nytte, du gjør dem", svarede hun og saa paa hans Strikkestrømpe, som han holdt stille, medens han talte. Han forstod den stiltiende Breidelse, der laa i hendes Diefkast, og gav sig til at strikke. Hun paa sin Side fortrød strag baade Diefkastet og de spydige Ord; men dernæst var hun ogsaa fry af at have feiet ham saa raft af. Han sagde ikke et Ord mere, og hun ikke heller; hun gjorde sig færdig, gav hver af Børnene et Kys, og saa gik hun uden at have saameget for ham som et mildt Blif. Det fortrød hun ogsaa, da hun kom udenfor; men hun var for stolt til at gaa tilbage og sige ham Farvel. Det havde jo næsten været en Tilstaelse af, at

hun havde feilet, og det vilde hun ikke tilstaa ham.

Saa gif hun den Milsvei over Seden; men i Møllen gif det hende ikke efter Dasse. Møllerkonen fandt Arbeidsprisen for høi; hun mente, at i knappe Tider skulde Fattigfolk ikke have sit Arbeide saa godt betalt som ellers. Karen paastod, at i Dyr-tid kunde de snarere behøve at faa mere derfor, siden jo Jøden da var vanffeliger at skaffe tilveie. Til sidst talte Konen Pengene op; men bred var hun, og da den Fattige talte om at faa Bæret for Pengene, fik hun rentud Nei; thi saa, mente Madamen, blev der vel enten for lidt eller for meget. Karen gif nu til en Rabogaard og vilde kjøbe Noget; men her gif det hende ikke bedre; imidlertid var det omtrent blevet Aften, inden hun kom paa Hjemveien. Beiret var det samme som forhen; mørkt var det ikke, men noget taaget.

Det ringede oppe ved Kirken paa Bakken; men det lød saa hult gjennem Laagen, som om der var svøbt Satteskilt om Kloffen. Det var slet ikke for den fattige Kone som i hendes unge Dage, naar der ringedes til glædelig Fests; men det forstaaer sig, det var heller ikke den Klokke, hun da hørte. Dengang var der Klang i Kloffen og Sang i Hjertet, da fjælede Frostlusten for hendes Kinder og gav dem en friskere Rødme, nu svød den i hendes vaade Dienrande og trængte igjennem de tynde Kinder, saa Tænderne isuede i Munden. Og ah! det var ikke den eneste Forskjul mellem før og nu, mellem den sorgløse Pige og den fattige Moder. Sammenligningen drog hendes Tanker hjem til det

tomme Hus og de hungrige Børn, og Moderhertet vaandede sig i Smerte.

Sulegleden blev for hende til Sule sorg; hun havde lovet Børnene Mad, naar hun kom hjem, og nu havde hun ingen; hun tænkte paa de rige Folk i Møllen og paa, hvor underlig de gode Ting ere fordelt! "Naar man ved Fattigfolks Leilighed", tænkte hun, "skulde man rigtignok ikke tro, Vorherre selv havde prøvet at være fattig."

Hun grublede derover saalænge, til hun næsten ikke syntes, der var noget Urigtigt i, om hun gif ned og puttede sig i Mølleaalen. Hun var ikke vis paa, at hun vilde; men hun syntes, hun baade kunde og turde gjøre det; hun standjede for ret at tænke derover; men — hvor var Mølleaalen? og hvor var hun?

Det var nu blevet mørkere, og Laagen laa saa tæt om hende, som om hun stod i en Dagerovn. Klokkeringningen var for længe siden op-hørt, intet Lys, ingen Stjerne var at se, og rundtomkring hende laa Heden, stor og vid med Sneen jævnstrøgen efter Lyngens Tæppe, medens ikke den mindste Veifjending var til at opdage.

Hun havde gaaet temmelig rast til; men neppe havde hun staact et Dieblis stille, før Kulden svød til Marv og Ben. Hun maatte afsted igjen, ligefrem maatte hun gaa, saa kunde det ikke feile, hun jo maatte træffe Hjemmet.

So det feilede endda denne gang. Konen vandrede i den dødsstille Hviltidsaften, den deilige Aften, da de Gamle blive som Børn blandt Børnene, og da den, som ikke har Børn at lege med, sukker af Længsel. Hun

havde Børn, hun sukede af Længsel efter dem, men kunde ikke finde hjem; hun ilede fremad, til hun ikke kunde mere.

Hvorlangt og hvorlænge havde hun gaaet? Hun maatte være kommen Suset forbi og være kommen paa en anden Kant, hvor hun vidste, hun kunde blive ved i den vilde Sæde mange Mile, medens det skulde være en underlig Slumpeløkke, om hun skulde træffe paa noget af de vidtspredte Guse.

Saa behøvede hun ikke at putte sig i Mølleaaen for at komme af med Livet, hun behøvede blot at gaa; men hun kunde ogsaa sætte sig ned, saa var det forbi. Men Hjertet er en trodsig og forsagt Ting! Nu var hun gruelig bange for at dø.

"Mine arme smaa Børn!" flagede hun. "Hvem skal nu være Moder for dem? — Og min stakkels gode Mand, som jeg forlod i Brede, i ubillig Brede! At jeg dog endnu kunde bede ham om Forladelse, kunde sige ham, at jeg aldrig havde ment ham det ildt!"

Atter løb hun videre i sin Dødsangst, atter raabte hun om Hjælp, raabte, til hun blev hæst; men hun kunde selv fornemme, hvorledes Taagen kvalte Lyden.

"Saa skal jeg da dø!" tænkte hun og standsede atter. "Nei, skal jeg egentlig det?" Hun fornåm slet ingen Smerte, ingen Kulde, men kun en underlig kildrende Fornemmelse og umaadelig Træthed. Et Dieblis vilde hun sætte sig, og saa vilde hun igjen staa op og fortsætte sin Vandring. Hun satte sig ned i Sneen; men i næste Nu faldt hendes Dine sammen, som havde de

været bebhugede med Blisodder; da — hvad var det? — Et grædende Barn, hendes eget kjære Barn, hvis Nøst hun jo kunde kjende blandt Tusinder af smaa Børn. Hun for op og gik mod den Kant, hvorfra hun troede at have hørt Lyden.

Hun gik nu flere Mile, troede hun, og mange Gange nødte Trætheden hende til at sætte sig; men hvergang Sønnen paany syntes at ville overløste hende, hørte hun igjen sit grædende Barn og fik derved atter Mod og Kræfter.

Det var isvrigt slet ikke noget Barn, der græd; men hun kunde dog godt forstaa det, at naar Moderen er isærd med at dø — og Døden var det, der loffede for hende og vilde dysse hende i Søvn, — naar Moderen er isærd med at dø, ringer det spæde Barns Graad for hendes Øren. At hun fandt hjem ved at gaa ad den Kant, hvorfra hun hørte Lyden, det var Guds Naade, der ledte hende, fordi hun var for ond til at dø denne Gang. Det Mennekte, Vorherre engang har reddet af en stor Livsfare, har han noget Godt isjunde med, naar det kun ikke selv forstyrrer det.

Det var fra den Side Karen siden betragtede Aftenens Tildragelse; thi ved at følge den Retning, den formentlige Lyd anviste hende, fik hun endelig et Lys at se, der skinnede gjennem Taagen. "Gudskelov!" raabte hun og forstærkede sine Skridt. Snart opdagede hun, at Lyset skinnede fra hendes eget Hjem, og hun, der nogle Timer tilforn halvveis havde tænkt paa at give sig Døden, var nu saa glad ved Livet, som hun nogenstunde havde været. Ja, det er noget ganske Andet i Utaalmodighed at ønske sig

Døden end at træde den frimodigt imøde, naar den selv melder sig. Hvor træt og forkommen hun var, følte hun ikke længere; hun vidste jo, hun ventedes med Længsel. Lyset var slukket i Vinduet, for at det kunde sees længere bort, og var saaledes et synligt Tegn paa den Uro, hendes Mand havde følt for hende. "Hvor han nu vil blive glad!" tænkte hun; "men ærgerligt er det alligevel, at jeg slet Intet har bragt med til Høden."

Hun traadte haardt paa Stenene derudenfor; men Intet rørte sig i Stuen. Hun traadte ind. Lyset brændte med en lang Tande, døjsigt og osende; isvrigt var det, som om hele Huset var uddødt. Hun standsede indenfor Døren og præsfede Haanden fast mod sit Hjerte. Var hun endnu ikke glad? — Hun hørte det dybe Vandedræt af Sovende. Den Lille sov trygt i Buggen, og bag hendes eget Sengeomhæng snorledes hvit. Hvor var den Angst og Uro, hvormed hun ventedes? Ja, Børnene havde jo ikke Forstand paa, hvad hendes lange Udeblivelse kunde have at bethyde, men Manden! —

Og dog var hun glad ved sin Frelse, saa glad, at hun hjertelig gjerne vilde undstjyde ham. Den stakkels Mand, tænkte hun, havde vel hast svært ved at tumle med Børnene og saa dem i Søvn, maaste have dette slet ikke været ham muligt uden at lægge sig selv paa Sengen hos dem, og hvor let kunde han da ikke være bleven overrasket af Sønnen. Hun pudsede Lyset, og med det i Haanden nærmede hun sig Sengen; hun vilde dog saa gjerne selv i Søvn læse paa hans Ansigt, at han havde været bekymret.

Hun drog Omhænget tilside: Forbarmende Gud! hvad var det, hun saa?

Nei, det lod ikke til, hun havde været bittert savnet, eller at hun overhovedet vilde være bleven det, om hun var bleven helt borte. Hendes Plads i Sengen var allerede optagen af en Anden. Hun fór tilbage med et gennemtrængende Smerteskrig.

"Herre Jesus! Hvad er det?" raabte den fremmede Kvinde og forpaaflædt ud af Sengen, gnidende sine Dine og stirrende vildt omkring sig. "Naa, det er sandt!", svarede hun til, idet hun besindede sig. — "du er altsaa kommen hjem."

Karen stod aldeles maaløs. Den Kvinde, hun havde seet, var altsaa deres Nabokone, hvem hun altid havde anseet for at være ligesaa stiftelig som enfoldig. Hun stod der ganske rolig; da den første Betsyrtelse var gaaet over, tog hun Lyset af Karens Haand og satte det paa Bordet, hvorefter hun gaabede og strækkede sig og lod som Ingenting, medens den hjemkomne Kone troede, hun skulde forgaa af Smerte.

Endelig syntes den Fremmede at tænke sig om, lod sit Blik vandre rundt i Stuen og spurgte forundret: "Hvor er Niels?"

"Ja, hvor er Niels?" gjentog en fremmed Nøst, og ud fra Sengeomhænget rakte sig først en Natthue med tilhørende Hoved, dernæst et Ben indsvøbt i Nabocens graa Uldstrømper og Knæbenklæder, endelig et andet Ben, det førstes udtrykte Billede, hvorpaa den hele Nabo, den fremmede Kvindes Mand, rullede sig langsomt ud af Sengen.

Nu kom Touren til Karen at spørge: "Hvor er Niels?"

De fremmede Folk fortalte hende da, at han, da Mørkningen faldt paa, var kommen over til dem og havde været saa ængstelig, fordi hans Kone var ude i det vildsommelige Veirligt. De havde trøstet ham med almindelige Talemaader, og han havde tilsyneladende staaet sig til Ro. Men han var snart kommen igjen endnu mere bekymret og havde med grædende Taarer bedet om, at en af dem vilde komme over og være hos Børnene, saa vilde han gaa ud for at møde Karen. De trykkede sig ved at forlade Hjemmet en saadan Aften; men han var kommen atter og atter. De havde selv ingen smaa Børn, og saa havde de tilfidsst hørt ham og vare gaaede derover Begget og havde lagt sig i Sengen, efterat han var gaaet bort, og de havde sat et nytændt Lys i Binduct. Nu var Lyset snart nedbrændt, saa det maatte være flere Timer siden.

En ny Rædsel væltede ind paa Konens Sind; hun forblev taus, medens de to Fremmede ønskede Godnat og gif sig i sit Hjem at fortsætte den afbrudte Sovn.

Der var ikke noget Sært i, at hendes Mand var gaaet ud i den vildsommelige Aften for at møde hende, og da hun selv var faret vild, var det naturligt nok, at de ikke havde mødt hinanden. Men at han ikke endnu var kommen tilbage, det ængstede hende; thi efter de Fremmedes Udsagn om den forløbne Tid at dømme, vilde en rasht Fodgjænger som han have kunnet tilbagelægge den hele Vej til Møllen frem og tilbage i kortere Tid, end han havde

været borte. Hun gjennemgik paany Aftenens Tankerakke ligesaa Tanken om Selvmord til den skrækelige Dødsangst, hun derefter havde udstaaet, og hun maatte sig selv, at Alt vel overveiet, havde han ikke mindre vægtige Grunde til Selvmord end hun, og at han i sit Vrede var fuldt saa meget udsat for at fare vild, som hun havde været. Maatte han altsaa nu gjennemgaa de samme Fristelser og Farer som hun, og vilde han da ikke bukke under?

Hendes Tanker standsede ikke her ved: de gjennemgik Fortiden ligesaa den Dag, da hun syntes, at nu kunde ingen Sorg trykke og ingen Nød kue, fordi han var bleven hendes Mand, og han vilde og kunde støtte hende, den Dag, da hun lovede ham og sig selv, at hun vilde blive ham en kjærlig Hustru, trofast og lydlig indtil Døden. Men der vare komne andre Dage efter denne, onde Dage vare der komne, da han med al sin Flid og Ehyrke ikke havde været istand til at holde Nøden borte. Hun havde da seet, hvorledes han stred og led, og dog havde hun ofte givet efter for ondt Lune, havde ved heftige og utaalmodige Udbrud gjort ham Byrden tungere, ja søgt at vælte Skylden for deres Armod over paa ham, sjønt hun vidste og maatte vide, at han havde den ikke. Mangengang, naar han kom træet og sorgfuld hjem, Lavde hun modtaget ham med et surt Ansigt istedetfor det trøstende og opmuntrende Ord, hvortil han trængte; men lige trofast havde han stridt og lige kjærlig havde hans Omsorg været for hende og deres Smaa, medens, nel de Fleste af hans Egte vilde

have besvaret en Modtagelse, som den hun altfor ofte havde beredt ham, ved næste Gang at øde sin fure Fortjeneste og søge Trøst i Brændevinsflasken. Ogsaa denne Dag havde hun været usjærlig imod ham, men nu var maaste Straffens Time kommen, nu skulde hun aldrig kunne sigé ham, hvor dybt hun angrede, og at hun dog altid havde holdt af ham og i Grunderen paastjønnet hans Værd. Det havde været en sørgelig Suleasten, hvilken Sulemorgen vilde vel blive hende til Del? Ikke vilde det blive hendes Mand's varme Haandtryk og "glædelig Fæst"; — hun saa allerede i Manden alvorlige Mænd bringe hans stivfroсне Lig! — At Karen isøvrigt ikke var saa slet en Kone, som hun afmalede sig selv, er til at antage; thi saa vilde en saadan Selvbetrægtning neppe fremgaet af hendes Sjæl. Hun var heftig og lunefuld; men bagefter fortrød hnn sædvanligt sin Uret, og om end en misforstaaet Følelse af Skam for det meste afholdt hende fra at tilstaa den, havde hun dog ofte søgt at gjøre den god igjen ved forsøget Kjærlighed og Omhu; dette havde hendes Mand seet og paastjønnet, uden at hun vidste det.

Hun tog Lyset i sin Haand og betragtede de sovende Børn. De vare gaade sultne i Seng, de vare maaste nu faderløse, og dog slumrede de saa sødt og smilede i Drømme. Hvorledes skulde det gaa dem, hvis det Forfærdelige var skeet? De havde altid holdt saa meget af sin Fader; de vare uskyldige i hendes Feil, og dog vilde Ulykken falde saa tungt paa dem.

Psalmebogen laa i et Hjørne af Buggen; hun tog den i sin Haand;

den faldt op af sig selv, og der, hvor den aabnede sig, var den vaad og plettet som af Taarer. Der maatte han have læst. Mon han da der havde fundet en saadan Trøst, som han behøvede:

"Gud er os ikke streng og vred, det kan vi deraf vide, at han har sendt sin Søn herved for verdens Synd at lide. Det vorde vidt og bredt bekjendt, at Gud sin Søn for os har sendt til Jammer, Ve og Waade; hov vilde da ei være fro og trostlig lade Alt bero paa Guds, vor Faders Naade!"

Visselig! der var Trøst for ham! Med disse Ord i sin Mund og i sit Hjerte var han frimodigt gaaet ud for at søge efter sin ubillige Hustru? Var der da ikke ogsaa Trøst for hende? Hun prøvede paa at bede sit Fadervor; men hun kunde ikke, kunde ikke bede: "Ske din Villie!" Hun pressede Ordene frem over Læben, men Hjertet havde ingen Del i dem; hun prøvede paa at bede dem om igjen inderligt og hengivent; men i Stedet derfor styrkede hun paa Kne og stønnede: "Min Villie ske!" min Villie ske!" — Hun kunde ikke lade Alt bero "paa Guds, vor Faders Naade."

"Sætter du Alt i Guds Haand, saa sker det, du helst vil; men kan du ikke det, saa faar du ikke din Villie!" hvistede en Stemme i hendes Sjæl. Kun en Hjertestreg var faldet om, at det var Friisteren, der talte til hende for at ægge hende til Ghykleri. I den høieste Nød slap hun nu hver Bestræbelse efter at bede, som det sig bør, men sukede til Vorherre om, at han vilde tage hendes Bøn, som hun kunde frem-

bære den, sukede om, at han selv vilde se hendes Sjæls Angst og Pine, som hun ikke formaaede at frembære i Ord, uden at disse i deres Utaalmodighed bleve Udtryk for hendes gjenstridige Sind, og hun sukede og bad og græd, som om hendes hele Væsen skulde hensmelte i Bøn og Taarer.

Endelig faldt der en Lysskraale ind i hendes Hjerte, saa det blev blødt og bøieligt. Hun gik ud og lyttede; men der var Intet at høre, og dog var det, som om Nattens umaadelige Stilhed gjød hellig Fred i hendes Tanker. Da hun igjen kom ind, var det, som om Stuen udvidede sig til en Kirke, hvor Englene sang om Jesusbarnet, og da kunde hun slaa sig til No i Bispeden om, at ogsaa hendes Børn havde en Fader endnu, selv om deres Fader efter Kjødets var tabt for dem.

Lidt efter for hun op med Glæde i hvert Ansigtstræk; raske og velbesjendte Trin hørtes udenfor, Niels traadte ind, og i et Overmaal af Glæde kastede hun sig i hans Arme.

Han fortalte hende, at han havde gaaet den lige Vej til Møllen, og da han der fik Efterretning om, at hun var gaaet derfra for længe siden, havde han søgt at følge hendes Spor i Sneen. En Tidlang havde hun holdt sig paa den rigtige Vej, indtil Sporet standsede og viste paa nogen Gaaen frem og tilbage, hvorpaa det endeligt førte ham bort i en ganske anden Retning end den rigtige.

Med overordentlig Møie havde han nu søgt at følge Sporet i det sparsomme Snehø, men forgjæves. Det var blevet borte for ham, og al hans Umage for at finde det var forgjæves. Endelig var han selv faret vild, men han havde stødt paa et Hus, hvorfra han let kunde finde Veien hjem. Han havde nu til Hensigt, hvis hun ikke havde været kommen, at bringe alle Naboer paa Benene for at faa Efterfølgelsen fortsat i en større Udstrækning.

Hu fortalte Karen ham Alt, hvad hun havde lidt i denne stræffelige Nat, Alt, hvad hun havde angret, tænkt og besluttet, uden at nogen falsk Undseelse holdt hende tilbage. Lykkeligere end i mange Aar, glade som paa sin Bryllupsdag gav Parret hinanden Haand paa, at de aldrig mere vilde søge at vælte Stalden over paa hinanden, naar Nøden var haard. De holdt Ord i Regelen, og naar Karen en enkelt Gang blev lidt heftig, tog Niels sig det temmelig let; han vidste jo nu, at hun ikke mente noget Ondt med det. Og hun, hvergang hun igjen fristedes til at knurre og klage, ihukom hun hin Aften med dens Ængstelser og Farer, og saa forekom hver Nød hende liden mod den, der da havde truet.

Saaledes blev den Tuleaften, da de ikke havde Brød i Huset, og da de hver for sig vare i Dødsfare, den velsignelseærigeste Aften i deres Liv.

Dromedaren.

(Efter Hartwig.)

Der gives et Hav uden Vand og fjolende Vinde, uden krusede Bølger og blaagrøn Overflade, uden Ebbe og Flod, uden Fjst og Tang.

Der gives ogsaa et Skib, som lyffeligt fører Menneffer og Gods fra en Kyst til en anden i dette eieudommelige Hav, et dygtigt Skib, men uden Seil og Master, uden Kjel og Kor, uden Rahyt og Dæk.

Dette Hav er Orkenen, og Skibet er Kamelen.

De store afrikanske og asiatiske Sandflader erindres paa mange Maader om det ubegrændsede Ocean og ere derfor ofte blevene sammenlignede med det. Det er den samme umaadelige Horizont, hvor Blikket prøver hen over en vidtudsstrakt Flade, indtil det taber sig i Vandenes Taage og i Støvets lette Flor, den samme let bevægelige Overflade, der stiger og falder for Vindene, den samme storartede Ensformighed, som ved at gjentages hver Dag fylder den Reifendes Sjæl med Aneffer om Uendelighed, og de samme Lufthyn, thi ligesom den stibbrudne Matros pludselig ser bedrageriske Palmestove stige op af Vandet, saaledes forvandles ogsaa den tørre Sandflade for den vansmægtende Karavane til Speilbilledet af en smilende Indfø. Hift Der, Havets Daser, her Daser, Orkenens Der; hift Sand- her Vandbølger, adskillende forfjellige Dyre- og Maunteverdener fra hinanden; hift Skibet, Oceanets Dromedar, her Kamelen, Orkenens Skib.

Det Sidste er en fuldkommen passende Benævnelse for dette Dyr, thi ligesom den Bølgerne gjennemfurende Kjel forbinder alle Verdenshavets Kyster med hinanden, saaledes vilde ogsaa uden den enpullede Kamel eller Dromedaren det store Sandhavs langt fra hinanden liggende Kyster for evigt være stillet fra hverandre, og Orkenen vilde for bestandigt have været lukket for Menneffene.

Existensen af Orienens patriarkalske Nomadeverden og det hele Samkvem mellem Folkslagene i den største Del af Nordafrika og det sydvestlige Asien hviler næsten ene paa Kamelen, der for Beduinerne tillige med Daddelpalmen er blandt Guds kostbareste Gaver. Andre Dyr ere skabte for Skoven, Vandet, Græsmarkerne, men Kamelens Bestemmelse er at være Menneffenes Fører, Bærer, Kamerat, Husdyr, kort sagt hans Alt i Orkenen, idet den alene formaar at fyldestgjøre alt hans nødvendige Behov. Den er vidunderlig velstiftet til dette eiendommelige Liv, udrustet til Savn og Trængsler, for hvilke alle andre Dyreformer vilde bukke under.

Man har søgt at forplante Kamelen til Spanien og at kolonisere den i Amerika. Den vantrives paa begge Steder og er kun til Byrde for Menneffene, medens den i Arabien, dens regnløse, udtørrede Fædreland, udgjør sin Herres Hovedrigdom og

overhovedet kun rives i Orkenens Nærhed.

Betragter man Kamelens Fødder, da ser man strax, at de ere danne- de til at gaa i Sandet, idet den ikke saaledes som Hesten, Oren eller Hjorten kun træder med Enden af Hoven, men derimod med hele Læng- den af dens med en Trædepude for- bundne Taaled. Saaledes skrider Dyret sikkert og let hen over den usikre, estergivende Flade, medens det vilde glide ud paa en gjennem- vaad Verbund: det kan udholde Hunger og Tørst længere end noget andet bekjendt Pattedyr og er til- freds endog med den sletteste Kost. Ligesaa nøisom som Beduinen fin- der den ved Hjælp af sine Tæn- ders sønderknusende Kraft og sine bruuskagtige Kæver næsten overalt tilstrækkelig Næring endog paa den nøieste Plade i Orkenen, i saltag- tige Planter og Tidsler, i tornede Mimoser og Akacier eller endog i den stenhaarde Daddelfjerne, som dens Herre træffer den, efterat han selv har fortæret det sødligte Hylster.

Den kan leve i længere Tid uden at drikke, fordi den som bekjendt alene blandt Drøvtyggerne er forsy- net med en sætformig Udvidelse af Mave, som danner en Vandcister- ne, fra hvilken den ved at sammen- trække Musklerne kan drive den fly- dende Vædske op i Spiserøret. Man tror almiadelig, at det der opsam- lede Vand er klart og drickeligt, og man har fortalt, at i den høieste Nød har man slaaet en Kamel ihjel og skaaret den op for at redde den vandsmægtende Karavane fra at tørste ihjel. Men den Rejsende Rusegger paaistaar, at dette Vand bestaar af en affkyeligt stinkende,

med halvtfordøiet Foder blandet Vædske, og at hele Historien kun er en Fabel.

Kamelen bærer ikke blot en Vand- beholder om med sig, men ogsaa rige Forraad af Fedt, som især samle sig i Puffelen, saa at denne Udværst, der giver den et saa van- skabt Udseende, er til meget stor Nytte. Hvis den nemlig paa sine Reiser ikke kan finde tilstrækkelig Fo- der, hvilket næsten altid er Tilfældet, ernærer den sig ved indre Opsug- ning og udholder længere Veiens Savn. Efter en lang Vandring gennem Orkenen ser den derfor me- get asmaaret ud, men saasnart den vederkvæger sig i Dasen eller efter Reisens Ende ved rigeligt Vand, faar den allerede efter nogle Timers Forløb et bedre Udseende. Den behøver dog flere Ugers regelmæ- sig og rigelig Næring for efter en saa besværlig Reise atter at opnaa sit tidligere Begjemsomfang, og kun naar den faar denne Hvile, er den istand til atter at tiltræde et nyt Tog ud i Orkenen. Alt har sine Grændser; ogsaa Kamelen maa bukke under for altfor store Savn og for stor Udmattelse, og det er næsten ikke muligt at tage fejl af Veien gennem Sandørkenene, thi paa begge Sider af denne og især ved Karavanernes Endepunkter afgive de adspredte Skeletter af dette Last- dyr et Billede paa Orkenens Næd- fler og fortælle om de Lidelser, som Kamelen har udstaaet.

Men ogsaa disse gruelige Orkener, hvor den glødende Chomijn henvei- rer det brændende hede Sand, disse paa Planter og Vand lige tomme Sletter, der allerede have opslugt saa mange Rejsende, have sine eien

dommelige Naturløkkelser. Det er navnlig, naar Maanen skinner stærkest paa den mørkeblaa Himmel, hvor de sydlige Stjernebilleder sunkle med en Glæde, som er fremmed for Nordens Stjernehimme, naar Bjergenes Skygger falde langt hen over den tause Ørkens gule Sand, og Billedets maleriske Virkning forhøies ved Skyet af Telte, Dagtild og hvilende Dyr, at man begriber, hvorfor Beduinene elsker den strækfelge, men ogsaa smukke og storartede Ørken ligesaa høit som Sømanden det grændseløse Hav eller Sveitseren den nøgne Top af hans snebedækkede Bjerger.

Og hvem vilde vel, naar man taler om dette eiendommelige Ørkenlivs smukke Sider, kunne forglemme den taalmodige Kamel, den vandrende Arabers Ven og Dpholder? Dens Melk giver ham hans daglige Næring, dens bløde, hvert Aar fornyede Uld afgiver Stoffet til hans Klæder og Telte. Han elsker den ikke alene som et uundværligt Husdyr, men den er for ham et af Guds Underverker, som han skylder de usfatteeligste Goder, Frihed og Uafhængighed.

Ved Hjælp af denne kostelige Eiendom kan han le ad alle fremmede Herskeres Lyster og behøver kun at lægge Ørkenen mellem sig og sine Fiender. Han er saaledes altid vedbleven at være fri og ubetvingelig, og medens vi høit oppe i Norden se Exempel paa, at Besiddelsen af et Dyr — Jøvelen, Svødderen — har gjort et hele Folkslag til Slaver, viser Arabien os derimod Kamelen som Middelet til Landets bestandige Frihed.

Alle hine Verdenserobrere, hvis

Tog, der vare mere ødelæggende end Termiters og Græshoppers, saa ofte lagde hele Orienten i Lønter, alle hine strækfelge Folketsvæbber fra Nimrod og Rambyfes til Napoleon, der jo ogsaa berørte Ørkenen paa sin feierrige Vane, have kun bølget rundt om Arabien; men aldrig underkøvet dette Land. Deres falske Storhed svandt hurtigt bort ligesom Pest og Hungersnød, medens et Aarhundrede efter et andet fra Sinais Høide har skuet ned paa Ismaels uforandrede Sønner.

Men naar har Mennesket ikke misbrugt Naturens Gaver, og naar har han lært at udøve Maadehold og Næsfærdighed? Den samme Araber, der er fri, uafhængig, ja endog rig, thi hvem er vel mere formuende end den, der er i Besiddelse af Alt, hvad der er nødvendigt til at tilfredsstille hans Duffer i den Kred, hvori han lever? er langfra at ære sine Sandørkener som Frihedens Bolverk; thi han pletter dem kun altfor ofte med sine Forbrydelser, betjener sig af dem til ustraffet at føre et æreløst Røverliv og nedverdiger Ørkenens Skib til at være en Røvers Medskyldige.

Naar en Beduin bestemmer sig til at udøve dette smukke Haandværk, da hærdner han sig itide mod alle Rejsebesværligheder. Han vænner sig til at undvære Søv, at taale Tørst, Hunger og Fede og opdrager sin Dromedar paa samme Maade. Allerede nogle Dage efter dens Fødsel bøier han Benene ind under Kroppen, tvinger den til at knele ned paa Jorden og lægger en temmelig stor Vægt paa den, som han vænner den til at bære for derefter at ombytte den med en anden tungere.

Istedetfor at lade den græssende hør Lime og fuldkomment tilfredsstillende sin Tørst, vænner han den til hungrende og tørstende at tilbagelægge lange Strækninger, over den i at løbe og opmuntrer den ved Hestens Exempel; men det varer ikke længe, inden den naar den i Mættethed og overgaar den i Kraft. Naar han endelig er fuldkommen vis paa dens Hurtighed, Styrke og Nøjsomhed, belæsser han den med den nødvendige Proviant, rider bort paa den, viser sig uventet ved Randen af Ørkenen, anholder de Reisende, plyndrer affidseliggende Boliger og belæsser Kamelen med Byttet. Bliver han forfulgt og nødsaget til at flygte hurtigt, viser det sig først, hvad han og hans Dyr ere istand til.

Idet han anfører Dyrene paa den hurtigste Dromedar, lader han dem ile fremad Nat og Dag uden Ophold og uden at æde og drikke, han tilbagelægger i otte Dage 300 Mile, og i hele denne Tid vedblive Kamelerne at være belæssede og faa kun hver Dag en Lime Ro og en Klump Deig at æde. Paa denne Maade løbe de ofte ni eller ti Dage uden at faa Vand. Findes der tilfældigvis en Kilde eller en Vandpyt ved Siden af Veien, da kunne de lugte Vandet i en halv Mils Afstand; den tvælende Tørst bevinger

deres Skridt, og de drikke paa en gang for de forløbne og de kommende Dage, thi deres Reiser vare ofte i et Par Uger, og Savnene vare ligesaa længe som Reisen.

Den enpudlede Dromedar er i Syrien, Egypten, Persien og Berberiet det mest brugelige Lastdyr. Den har fortrinnsvis hjemme i Arabien og har derfra udbredt sig i forskjellige Retninger mod Ostindien, Middelhavet og Nigerfloden, medens den topudlede Kamel er indskrænket inden snevrere Grændser og især forekommer i det turanske Høiland. Dromedaren er vel til Nytte for Røveren, men den tjener ogsaa Kjøbmanden og Pilegrimmene, der vandrer til Mekka for at bede paa Profetens Grav.

Karavanen gjennemdrager den endeløse Ørken i en lang, buftet Række som en Slange. Hver Dromedar er belæsset i Forhold til sin Styrke og kjender saa godt Grændserne for sin Bæreevne, at den ikke taalder at lade sig belæsse over sin Evne. Efter dette, da bliver den liggende ubevægelig, indtil man tager noget af Byrden bort. Større Dyr bære 10 og endog 12 Centner, mindre 6 til 7. Den gaar fremad med afmaalte Trin dagligt en 50 Mile, indtil Maalet endelig er naaet ofte først efter flere Ugers Forløb.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Flige Blyleier ere nylig fundne ved Thurman i Misjouri. I en Dybde af 10 Fod fandt man en Blot rent Metal, der tydede paa et dybere liggende stort Lag. Derfra hentes man nu op Klumper ind-

til 800 Pund vægtige. En Arbejder har i fire Dage udbundet 26.000 Pund Ertz.

Fredrik den Anden af Preussen, var stor som Feltherre og Regent, men desværre stærkt hengiven til sin Tids Bantrø og Fritænkeri. Underinden kunde han endog drive Spot med de kristelige Sandheder og Indsigtelser.

Paa en Reise mellem de schlesiske Bjerge gif Kongen tilfods igjennem et Bjergpas. Ved hans Side gif General Schmettau, der var en af de dygtigste Hovedsmænd i Krigshæren. Kongen, der var utaalmodig over og misfornøiet med, at man paa Grund af det svære Skjts maatte rykke saa langsomt fremad, vilde forjage Afedsomheden ved at drive Spøg med Generalen. I Førstningen kunde Generalen slet ikke komme tilorde; men da Kongen endelig et Øjeblik taug, sagde Schmettau ganske roligt og driftigt: "Deres Majestæt er meget vittigere end jeg, og tillige langt lærdere. Desuden er De min Konge; en aandelig Kamp imellem Dem og mig er derfor i enhver Henseende ulige. Men alligevel kan De ikke berøve mig min Tro. Og hvis det lykkedes Dem—nu, saa havde De rigtignok stadet mig unnaadeligt, men tillige stadet Dem selv i ikke ringe Grad". — Disse Ord vare Kongen paafaldende, og idet han blev staaende, vendte han sig til Schmettau og

sagde med kjendelig Ubillie: "Hvad vil det sige, Hr. Schmettau? Skulde jeg stade mig selv, naar jeg berøvede Ham Hans Tro? Hvorledes forstaaer Han det?"—Med rolig og uroffelig Fasthed svarede Schmettau: "Deres Majestæt mener nu i mig at have en god Officer, og jeg haaber, at De ikke deri tager fejl. Men hvis De kunde berøve mig min Tro, da havde De i mig en jammerlig Ting—et Nør i Stormvind,—paa hvem De ikke i mindste Maade kunde forlade Dem hverken i Krigsraadet eller i Slaget". Fredrik svarede ikke et Ord. Men efterat han i nogle Minuter havde gaaet i taus Eftertanke, stod han stille og spurgte med venlig Stemme: "Sig mig dog, Schmettau! hvad er da egentlig Hans Tro?"—Glad og freidig svarede denne: "Jeg tror paa en guddommelig Forløsning fra alle mine Synder. Jeg tror paa et guddommeligt Forhør, der tæller hvert Haar paa mit Hoved, og paa et evigt saligt Liv efter Døden".—"Og det tror Han virkelig", sagde Kongen, "saa ret med fuld Overbevisning".—"Ja sandeligen, Deres Majestæt!" Da greb Kongen i dyb Bevægelse Schmettaus Haand, trykkede den og sagde: "Schmettau! Han er et lykkeligt Menneske!" Eftertænksom og stille gif han videre, og fra den Tid af gjorde han aldrig Schmettaus kristelige Meninger og gudelige Liv til Gjenstand for sin Spøg.

Indhold: Lærpratetid. (Tjorgen Moc.)—Præstegaarden i Garzen. (Efter det Tyrske.)—Den jødiske Krig og Jerusalems Undergang. (Af H.)—Zulekasten. (Af E. A. Thyrerod.)—Dromedaren. (Efter Hartwig.)—Blandinger—Nyt og Sammet.